ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 592 Կ. ՊՈԼԻՍ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1898 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 30—12 26 ՃԷՄԱԶԻՒԼԷՎԷԼ 1316 30 ԷԼՈՒԼ 1314 Բ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 592

«بوزانتيون»
ارمنيجه يومى وسياسى غزته . صاحب امتياز و مدير مسؤلى
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره خانه سى باب عالى جاده سنده ٢٣-٢٥ نومرولى
دائرۀ مخصوصه ده در

20 ՓԱՐԱ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23_25,
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՄԵՐ ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Պրուսայի մէջ մեր Գործակալութիւնը դադրեցուցած ենք։

Կ'ինդրենք Պրուսայի մեր յարգոյ բաժանորդներէն այսուհետեւ ուղղակի մեզ հետ հաղորդակցիլ։ Պրուսայի և Կ. Պոլսոյ միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնք ա'յնքան սերտ են որ այն տեղէ Կ. Պոլիս դրամ ղրկել դժուար գործ մը չէ բնաւ։

Յայտնի է թէ մեր բաժնեգինք զգալապէս չափաւորուած են գաւառաց համար.—20 փարանոց թերթերուն առաջուան 200 ղրշ.ի տարեկանը 140 ի զեղչած ենք մենք։ Բայց այս զեղչուած բաժնեգին կանխիկ է բացարձակապէս։ Պրուսայի մեր բաժանորդ.ք եւս շաբաթ մը յառաջ պիտի իմանան թէ ե՛րբ կ'աւարտի իրենց պայմանաժամը, և եթէ փոխարէնը ղրկելով փափաք յայտնած չըլլան բաժանորդութեան նորոգման, անվրէպ պիտի դադրեցնենք թերթին առաքումը։

Մեք արդէն նոյն բանը կ'ընենք այն ամէն տեղերու համար ուր չունինք վստահելի Գործակալութիւն մը, որ մեզ հանդէպ երաշխաւորէ բաժնեգներուն ճիշդ գանձումը։ 3—3

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԺՈՂՈՎՆԵՐՆ ՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԸ

Ռուսիա Տէրութիւնները կ'հրաւիրէ Դեսպանախորհրդի մը՝ Զինաթափութեան համար։ Իտալիա Տէրութիւնները կ'հրաւիրէ Դեսպանախորհրդի մը ի Վիեննա՝ Անիշխանականներուն դէմ հաւաքական միջոցներու ծրագրման համար։ Լուքենի Իտալացի էր ծննդեամբ, թէեւ Ֆրանսայի մէջ մեծցած ըլլայ։ Իտալիա կ'ըլլայ նախաձեռնարկ, զի վնասակար տարրերն ալ ամէնէն աւելի ա'յն երկրէն յառաջ եկած են։ Մեծ ու փոքր գրեթէ ամէն կառավարութիւն արդէն ընդունած է Իտալիոյ առաջարկը։ Զուիցերիա, ուր այն տարրեր ամէնէն աւելի ապաստան կ'գտնէին, ո'չ սակաւ փոյթ կ'ցուցնէ մասնակցելու միջազգային խորհրդակցութեան։ Անգլիոյ կառավարութեան ալ հայեացքը պարզելով, Լ. Սալզպըրիի թերթն, Ստանտըրտ, կ'ըսէ որ թէեւ Անգլիա նոյնքան վնասակար տարրեր չարտաքսեր, բայց նաեւ չի մերժեր լաւ խորհուած միջազգային միջոցներու գործակցիլ, կամ իր արդէն ունեցած օրէնքները զօրացնել խորհրդարանի քուէով։

Անդին՝ ուրիշ խորհուրդներ։ Ժողով մը կայ ի Բարիզ այս պահուս, Սպանիոյ և Միացեալ Նահանգներուն միջեւ վերջնական հաշտութիւն մը կնքելու։ Իր աղէկ չկառավարած կղզիներէն դուրս ելնելու պահանջումը Սպանիա ընդունեց, և արդէն կ'գործադրէ։ Ամէնէն պայծառը Բորդօ-Ռիքոյի վիճակն է, որ առաջին օրէն եռանդով ընդունեց ամերիկեան հպատակութիւնը, [կամ «Քաղաքացիութիւնն», ինչպէս կ'ըսեն Ամերիկացիք, որք բնաւ չեն ընդունիր և չեն գործածեր «հպատակութիւն» բառն իրենց ազգայիններուն, կամ իրենց Տէրութեան իրաւասութեան ներքեւ գտնուողներուն համար, թէեւ անգլիական ազատամտութիւնն ինչուան հոն չերթար, ու կ'պահէ «Բրիտանեան Հպատակութիւն» բառը, զոր նոյնքան ազնիւ, բարձր, վսեմ բացատրութիւն մը կ'համարի, որքան հին Հռոմայեցիք կ'համարէին Civis Romanus, «Հռոմէական քաղաքացի» բացատրութիւնը։] Բորդօ-Ռիքօ կղզին պարզապէս ամերիկեան ստացուածք մը եղաւ լմնցաւ։ Նուազ պայծառ է Քուպայի վիճակն, ուր սպանիական զօրքին ամերիկեան զօրքը կ'յաջորդէ և սպանիական իշխանութիւններուն կ'յաջորդեն ամերիկեան իշխանութիւնք, մինչեւ որ բնիկ Քուպացի տարրերէ կառավարութիւն մը կազմուի։ Բայց այն կառավարութեան մէջ ի՞նչ դիրք պիտի ունենան երկար տարիէ ի վեր Քուպայի մէջ հաստատուած Սպանիացիք, որք չեն յօժարիր թողուլ «Անթիլեանց գոհարն», անոր թխուակ ափերուն գեղեցիկներն, անոր հարուստ բերքերը, բանուկ գործարաններն եւ տենդաբերական վաճառականութիւնը։ Այս մարդիկ մինչեւ վերջն սպանիական մա՛յր—հայրենիքին դատը պաշտպանեցին, ու գէշ մարդ եղան բնիկ Քուպացի ապստամբներուն հետ, որք մէկ գաւաթ ջուրի մէջ պիտի խեղդէին զանոնք, եթէ իրենց մնար։ Ո՞վ պիտի հաշտեցնէ երկու տարրերն, որք իրարմէ փաղ չեն կրնար անջնիլ, բայց նաեւ շուն ու կատու են իրարու հետ։ Մինչեւ ե՞րբ պիտի տեւէ ամերիկեան հովանաւորութիւնն, երկու տարրերն հաշտեցնելու և կղզին ինքնավարութեան վիճակի մը հասցնելու համար։ Սպանիացիք կ'մաղթեն որ քանի որ անանկ ալ իրենց չմնաց, Քուպա ապստամբներուն չմնայ, և ամերիկեան սեփականութիւն մը դառնայ, զի գո'նէ Մ. Նահանգաց հզօր կառավարութիւնը կարող է պաշտպանել զիրենք բնիկ Քուպացիներուն գուշակուած անիրաւութիւններուն դէմ։ Բայց այս ալ Քուպացիներուն գործին չի գար, որք հիմակուց կ'ըսեն թէ իրենք միայն տէր փոխելու համար չէր որ այսքան տարիներէ ի վեր արիւն թափեցին պատերազմի դաշտերուն վրայ, այլ իրենց կղզիին տէր ըլլալու համար էր։ Ինչպէս կ'երեւի, Քուպայի խնդիրը դեռ շատ հեռի է ճշմարտապէս լուծուելէ։

Ա՛լ աւելի կնճռալի է Փիլիպպեանց խնդիրը. զի մինչդեռ Քուպայի համար որոշուած է որ Սպանիա բոլորովին ձեռք պիտի քաշէ այն կղզիէն, այնպիսի սկզբնական որոշում մ'իսկ չկայ Փիլիպպեանց համար, որք շատ աւելի ընդարձակ երկիր մ'են, և բնիկ ու նորամուտ տարրերն հոն ա՛լ աւելի աննման են իրարու, և շատ աւելի հակակիր են իրարու քան ինչ որ կը տեսնենք Քուպայի մէջ։ Սպանիացիք ա'յնքան խստութեամբ վարուեցան Փիլիպպեանց բնիկներուն հետ որ բնաւ չեն կրնար գութ կամ արդարութիւն սպասել անոնցմէ, եթէ արքիպեղագոսն անոնց յանձնուի։ Փիլիպպեանց բնիկները Քուպայի բնիկներէն ա՛լ աւելի յետնեալ վիճակի մէջ են ինքնակառավարութեան մասին։ Փիլիպպեանց մէջ սա մասնաւորութիւն ալ կայ որ կաթոլիկ կղերն հոն շատ զօրաւոր դիրք մ'ունի, ընդարձակ վանական և միաբանական հաստատութիւններով, որոց ամէնուն մէկէն ջնջումն և կղերական ստացուածքներու աշխարհականացումը կը պահանջեն բնիկները։ Փիլիպպեանց ապագային նկատմամբ սաչափ միայն լոյս մը կայ առ այժմ որ Ամերիկա թէ՛ իր զինուց յաջողութեան ի պատիւ և թէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ իր շահերուն ի պաշտպանութիւն՝ կը պահանջէ իրեն համար վար դնել կղզեխմբին մէկ մասը, կ'ըսուի թէ առիւծի բաժինն, այն է՝ կեդրոնական Լուզոն կղզին, յորում է Մանիլա գեղեցիկ վաճառաշահ մայրաքաղաքը։ Բայց միւս կղզիներէն սպանիական իշխանութիւնը բոլորովին պիտի բարձուի՞։ Եւ ի՞նչպիսի լինին յարաբերական կացութիւնք բնիկներուն՝ մի կողմէ ամերիկեան, միւս կողմէ սպանիական իշխանութեանց հետ.— ասոնք շատ փափուկ կէտեր են, որք այս պահուս խորունկ խորհրդակցութիւններու առարկայ են ի Բարիզ։

Ժողով մ'ալ կ'ըլլայ ի Բարիզ Ֆաշօտայի խնդրոյն առթիւ, անգլեֆրանսական յարաբերութիւններուն ստուեր ածող վէճը բառնալու համար։ Քաղաքակրթութեան ամէն բարեկամները կ'մաղթեն որ արեւմտեան երկուքին զարգացեալ ազգերը շուտ համաձայնին՝ քաղաքակրթութեան և մարդասիրութեան ընդհանուր շահերուն համար։ Կրետէի խնդրոյն խորհրդակցութիւններն ալ չեն լմնցած դեռ, և գործադրուելիք որոշումն անշուշտ ի դէպ ժամու պիտի ծանուցուի։ Եւ մինչդեռ անդին Մենամարտները, Դրէյֆիւսները, լրագրական հայհոյանքներն եւ փողոցային ու պալլատային սպառնալիքներն իրարու կ'յաջորդեն, Ֆրանսայի էն բարձր դատարանը, Վճռաբեկ Ատեանը, պաղ արեամբ կ'ուսումնասիրէ Տրէյֆիւսի դատն, որուն վերաքննութիւնն այլ եւս պաշտօնապէս սկսած է։ Անոնք անգամ որք համոզուած են Սատանայի կղզին փակուած Հրէին մեղապարտութեան, կ'հռչակեն սակայն թէ աղէկ ուրիշ անմեղ մը փուճ տեղը կ'դատափետուի բանտի մէջ, այն է՝ Բիքառ գնդապետն, որ երեք ամիսէ ի վեր բանտ է, և ա'նանկ բանտ մը որուն վրայ բնաւ վերստահութիւն չունի, որպէս հրապարակաւ յայտարարեց դատարանին առջեւ, մի միայն որովհետեւ սկիզբէն ի վեր կ'ըսէր թէ հազարապետ Էսդէրհազի, փոխ-գնդապետ Հանրի, և այլ խայտառակ արարածներ խեղաթիւրած էին կամ ի չգոյէ յերիւրած, դարբնած էին այն թուղթերն, այն հռչակաւոր «տօքիւման»ներն որոց հիման վրայ դատապարտուեցաւ Տրէյֆիւս։ Մինչեւ որ նախ և առաջ արդարութիւն չըլլայ Բիքառի համար, մեք չենք հաւտար որ Ֆրանսայի այժմեան բարձրագոյն զինուորական իշխանութիւնը թոյլ տայ արդարութեան ի գործ դրուելուն Տրէյֆիւսի նկատմամբ։ Նախագահ Քազիմիր Բէրիէի համար ըսուեցաւ թէ Տրէյֆիւսի խնդրոյն առթիւ ձախող դիրքի մէջ իյնալուն համար էր որ՝ իր պաշտօնէն ձեռնթափ ըլլալու համար՝ հրաժարեցաւ։ Բայց ի դիմաց նախորդ Նախագահին հրատարակուեցաւ թէ նա հրաժարած էր՝ զզուելով իր նախարարներուն մեքենայութիւններէն, որք կ'լքանէին զինք՝ աչք տնկելով նախագահական պաշտօնին, և արտմտելով Մ. Հանոդոյի, այն ժամանակի արտաքին գործոց Նախարարին աներեւութեան համար, որուն երբ Մ. Քազիմիր Բէրիէ օր մը կ'ըսէ, «Մ. Հանոդօ', լրագրերէն կ'իմանամ թէ Բեռլինի դեսպանութենէ կարեւոր գրեր եկեր են ձեզ, ի՞նչ են անոնք», Մ. Հանոդօ կը պատասխանէ. «Բայց ատոնք գաղտնի պահուելիք [confidentiel] պաշտօնաթուղթեր են»։—Ֆրանսայի արտաքին գործոց Նախարա՜ր մը որ կ'յաւակնի կարծել թէ իրեն ուղղուած քաղաքական թուղթեր պէտք է գաղտնի պահուին նոյն իսկ Տէրութեան Գլխէն՝ Նախագահէն։ Շատ ծաղրուեցաւ Մ. Հանոդօ, և իրաւամբ. բայց այս պարագան ա'լ ամէնուն վրայ լռմն քամեց լմնցուց, կ'ըսեն Բարիզեան ընդդիմադիր թերթերը։

ԼՈՒՐԵՐ ԿՈՎԿԱՍԷ

[ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի]

ՏՓՂԻՍ, 20 Սեպտ.

Ռուսաց լրագիրները զարմանալով կ'գրեն թէ Վարշաւիոյ կաթոլիկ արքեպիսկոպոսը դիմած է կառավարութեան, որպէս զի այն բոլոր գիրքեր և տետրակներ որք այսուհետեւ պիտի հրատարակուին Ռուսաստանի մէջ կաթոլիկութեան նկատմամբ, չտեսնեն լոյս առանց իր թոյլտուութեան։ Այս դիմումի պատճառն այն է որ, կ'ըսեն յիշեալ թերթերը, Լեհաստանի մէջ վերջերս հրատարակուած են կաթոլիկ կրօնքը քննադատող գործեր։ Տասնեւիններորդ դարու վերջին քառորդին մէջ չտեսնուած կրօնական ուշադրութիւն։

*** Տփղիսի մէջ այս օրերս պիտի բացուի վաճառականական բարձրագոյն ուսումնարան մը, որ ուղղակի պիտի ըլլայ ելեւմտական նախարարութեան առեւտրական գործոց վարչութեան հսկողութեան ներքեւ։ Կը փնտռուի ընդհանուր տեսուչ մը, պատասխանատու ուսումնարանին ներքին գործերուն։

*** Իտէալ երկի՞ր մը.—Ռուսաց «Ռուսկի Թրուտ» թերթը կ'գրէ թէ երբեք պէտք չէ աչքէ վրիպեցնել այն ահագին հակառակ վիճակն որ կ'տիրէ Ֆինլանտիայի և Ռուսաստանի ուրիշ մասերուն մէջ։ Երբ ամէն տեղ, թէ՛ արեւմտեան Եւրոպայի մէջ և թէ Ռուսաստանի մէջ, թշուառութեան և ողբերու արձագանգն ամէն կողմ տարածուած է, երբ խաւարն և աւերը կը տիրեն բազում ուրեք, մարդիկ չարութեամբ և իրարու վնասելու ձգտմամբ վառուած են, անդին Ֆինլանտիա կ'երթայ առաջ, գծած շաւղէն, իւղոտած մեքենայի մը նման, զարգացնելով բոլոր իր ժողովրդական ուժերը, բարձրացնելով քաղաքակրթութեան նշանակութիւնն, աննման կատարելագործութեան հասցնելով իր արդիւնաբերութիւնը, բազմացնելով առեւտրական նաւատորմիղն, հարստանալով, ուժեղնալով և հետզհետէ իտէալ վիճակի մը հասնելով։ Ռուս թերթը կ'յարէ թէ պէտք է մասնաւոր ուշադրութիւն դարձնել այդ երկրի վրայ, ուսումնասիրելու համար թէ ի՛նչ միջոցներով այդ բոլորը ձեռք բերած են. ի՛նչ պայմաններով ստեղծած են բարձր մշակումը ճահճեներու և ժայռերու միջեւ, ո՛րն է ույժն որ այդքան բարձրացուցած է մայր և տխրադէմ Ֆինլանտացին կամ Ֆինն, որ ի բնէ չէ օժտուած մասնաւոր տաղանդով։

*** Նշանաւոր բժիշկ Բրօֆ. Անդրէաս Արծրունի, որ Գերմանիոյ Ախէնի համալսարանին մէջ ունէր իր ամբիոնը, վախճանած է Սեպտ. 11ին Հօհէնհօֆէնի մէջ, թոքերու արիւնհոսութենէ։ Իբր գիտուն մեծ անուն հանած էր հայ անուանի Բրօֆէսօրը, մանաւանդ գերմանական երիտասարդութեան մէջ, որուն 29 տարիէ աւելի ծառայեց։ Այդ հիւանդութեան սերմերն առաւ առաջին անգամ 1894ին Մասիսի վրայ բարձրանալովը. ալ աւելի ծանրացաւ երբ երեք տարի առաջ գիտական հետազօտութեանց պատճառաւ ուղեւորեցաւ Ամերիկա։ Գրիգոր Արծրունիի մահուընէ ետքն ինքն էր պաշտօնական հրատարակիչը Մշակի, բայց ոեւէ գործօն դեր չունէր թերթին մէջ։ [Ամպաւհովապէս Բրօֆ. Արծրունի չէր Պոլսի հայազգի հանրային մարդոց նկատմամբ անմարսելի կամ ծաղրաշարժ սուտերն հրատարակող յիշեալ թերթին մէջ։ Ծ. ԽՄԲ.]

*** Վաղարշապատի շուրջերը ցորենի ցանքը շատ վատ եղած է, անձրեւ չգալուն պատճառով։ Ժողովրդեան մէջ մեծ մտահոգութիւն կ'տիրէ։ Ապարանի գիւղի մէջ գիւղացիները չեն հնձեր, որովհետեւ հնձելու ծախքն իսկ հանելու յոյս չունին։ Ցորենի գինը հետզհետէ բարձրանալու վրայ է։

*** Կովկասի նախկին նշանաւոր փոխարքան, որուն փոխարքայութիւնը Կովկասի ոսկեդարը կ'համարուէր իրաւամբ, իշխան Միխայիլ Նիքօլայէվիչ, ամսոյս 17ին կ'հասնի Տփղիս։ Այդ օրը մեծ զօրահանդէս պիտի լինի ի պատիւ նորին կայս. բարձրութեան։ [Հեռագիրն արդէն ծանոյց Միխայէլ Մեծ Դքսին Տփղիս ժամանումը։]

ԿՈՎԿԱՍՑԻ

ՄԱՏԵՆԱԴԱՏԱԿԱՆ

ՏՔԹ. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ ԳԻՐՔԸ

Բազմիցս առիթ ունեցած եմ խորհուրդ տալ բարեկամիս և վաղեմի ընկերոջս, Դ. Բօլսա էֆ.ի, խնամօք ընտրել իր գործածած գիտական բառերն, եւ նորեր յօրինելէ առաջ՝ բառագրաց և այլոց կանխաւ գործածածներն ի նկատ առնուլ։ Կ'երեւայ թէ՛ այդ բարեկամական խրատներս ծանր եկած են իրեն, ու առողջապահութեանս մէջ գործածած ինչ ինչ բառերս և առերեւոյթս սխալները քննադատելու ելած է շաբաթ առուր Բիւզանդիոնի մէջ, պէտք զգացի պատասխանել իր գրութեան։ Ծղկի cubutus ոսկրին համար ծղկոսկր բառը գործածելս սխալ կ'գտնէ Բօլսա էֆ. և կ'ուզէ որ արմոսկր և կամ արմնոսկր անուանեմ զայն, որովհետեւ կ'ըսէ՝ այդ ոսկորի մի ծայրն արմուկը կը կազմէ, և թէ արմուկ բառի լատիներէնն չինուած է cubutus բառը։ Միթէ տրամաբանակա՞ն է որ ոսկրի մը կազմած մէկ մասի անունով յորջորջենք ամբողջ ոսկորն. այո՛, երբեմն օտար գիտուններ սխալ մը գործած են զոր ժամանակը նուիրագործած է անոնց համար, բայց մեք հայերս քանի որ նոր բառ մ'ունենալու պէտքին մէջ կ'գտնուիմք՝ աւելի լաւ չէ՞ փոխանակ կուրօրէն այդ սխալն որդեգրելու, յարմար բառ մ'ունենալ, որպէս ծղկոսկր բառը, զոր ընդունած են Բիւզանդացի, Նուպարեան և Տէմիրճիպաշեան բառագրերը։

Մատներու ոսկրերուն՝ phalange համար կոճ բառի գործածութիւնը սխալ կ'համարի քննադատիչս. կոճ բառն ոչ թէ հաստ ու կարճ փայտ ըսել է, որպէս կ'կարծէ Դ. Բօլսա, այլ հաստ ու կարճ որեւէ բան մը. այսպէս ըսուած է կոճ մատանց։ Այդ բառն իբր մատի ոսկրերուն համապատասխան ընդունած են արդէն Նորայր Բիւզանդացի և Նուպարեան բառագրերը։ Իսկ գալով ծոլանք բառին՝ զոր բարեկամս կ'առաջարկէ, աւելի ծոնք, ծոնմարգակ ըսել է. տես Ն. Բիւզանդացւոյ, Նուպարեանի, եւ Հ. Քաջունիի բառագրերը։

Սրունքի հաստ եւ խոշոր ոսկորն tibia խողովակ կ'անուանեմ, այո՛, առ այդ արդէն երկար բացատրութիւն տուած եմ Բնակ. Պատմութեանս Ա. հատորի յառաջաբանին մէջ [էջ Զ.] զոր մէջ կ'բերեմ աստ.

«Խողովակ բառը գրուածոց մէջ հաւասարապէս գործածուած է իբր խողաշափող և մին յոսկերց սրուան, նոյնութիւն մ'՝ որ հետաքրքրական է և անբացատրելի. Բիւզանդացին սրուան péroné ոսկրն՝ որ յունարէն է և ճարմանդ կ'նշանակէ՝ խողովակ կ'համարի. հետաքրքրութեամբ մինչ զանազան գրուածոց մէջ այս բառի գործածութիւնը կ'որոնէի՝ յանկարծ այդ ոսկեր զուգահեռական tibia կոչուած ոսկեր ձեւն ու կոչումն ինծ լոյս մը տուաւ. tibia յունարէն սրինգ ըսել է, եւ փոխաբերաբար գործածուած, զի վաղեմի յոյն հովիւներն այս խողովակային ոսկրով սրինգներ կ'պատրաստէին, որ ձայն հանելու կ'ծառայէ որպէս խողաշափողն. ուրեմն հաւանականաբար այդ խողովակ կոչուած ոսկրն péroné չէ, այլ tibiaն՝ որ կամ ձայն հանելուն համար խռչակի հետ փոխաբերաբար գործածուած է, եւ կամ կարելի է մեր հին հայ լեզուին մէջ խող կամ սորա նման արմատ մը ունէինք՝ որ ձայնի հոմանիշ էր. [*] ուստի և péronéին վերագրեալ խողովակ բառը tibiaին յատկացուցի, և այս վերջնոյն յատուկ սրուն բառը péronéին համար գործածեցի։ Հայերէն սրունք բառը սրունէն յառաջ եկած է, եւ որ անշուշտ իր tibia ոսկեր գործածութենէն փոխաբերութեամբ առնուած է։ Ըստ մի քանի վկայութեանց, կ'կարծեմ նաեւ որ՝ սրուն բառն ոչ թէ սրուան մի ոսկրն այլ բուն սրունքն եղած լինի, բայց սրունք բառի ի հայս մուտքէն ետքն՝ սրունի տեղ գործածուած է, և այս բառ [ոլոք] աննշանակ մնալով սրունքի ոսկրերէն միոյն յատկացած է։»

Այս հաստատմամբ բացատրած եղայ միանգամայն թէ ինչո՞ւ péronéին սրուն կ'ըսեմ, եւ larynxին համար եւ խռչակ։

Դ. Բօլսա ուզելով ուղղել խռչակի մասին տուած սահմանս՝ անդամազննական կրկին սխալներու մէջ կ'իյնայ։ Pharynxը խռչակէն վեր կ'գտնուի և ոչ թէ անոր ետեւ. իսկ խռչակի յառաջող խողովակն ոչ թէ խռչափող այլ շնչափող [trachée] կ'անուանի։ Խռչակը կազմուած է ըսած եմ «երկու աճառային շրջանակներէ», և ոչ թէ երկու աճառներէ. մէկ շրջանակը՝ կրնայ շատ մը աճառային մասերէ կազմուած ըլլալ։

Կոկորդ բառն անորոշ բառ մ'է մեր մէջ, և որեւէ անդամազննական որոշ մաս չի նշանակեր, արդարեւ մեր բառագրերն ընդհանրապէս pharynx, larynx, gosier բառերուն հանդէպ կը դնեն զայն միանգամայն. գիտական գրուածոց մէջ աւելի ճշգրիտ ըլլալ կը պահանջուի, ուստի pharynxին ըմպան ըսած եմ, նոյնն ըրած են եւ Ն. Բիւզանդացի, Նուպարեան, Հ. Քաջունի, և Տէմիրճիպաշեան բառագրերը։

Սամոյթ ըսած եմ oesophageին, այս բառն ընդունած են և մեր բառագրերը Բիւզանդացի, Նուպարեան, Հ. Քաջունի և Տէմիրճիպաշեան։ Estomac բառին համար որկոր ըսած եմ, իբր հին բառ, և ստամոքս՝ իբր յունարէնէ առնուած և գործածական բառ, զոր կ'գործածեմ ընդհանրապէս։ Այդ որկոր բառին համար գրած եմ արդէն Բնակ. Պատմութեանս Ա. հատորի յառաջաբանին մէջ [էջ Ե.] զոր մէջ կ'բերեմ աստ.

«Որկոր և սամոյթ բառերն հաւասարապէս գործածուած են իբր oesophage. յատուկ գրութեանց մէջ սամոյթ բառն իբր ճանապարհ ոնդոց նկարագրուած է, որ oesophageին սահմանն է. ուրեմն ի՞նչ կ'նշանակէ որկոր բառն որ խիստ հին դարերու մէջ, նոյն իսկ Շարայի ժամանակ, գործածուած է, «Թէ քո Շարայի որկորն է, մեր . . . . . ամբարքն չեն։» Կարելի է միթէ որ այս բառն անդ առանց նշանակութեան գործածուած լինի, անշուշտ ո'չ. և արդէն կ'տեսնեմ թէ այդ առութեան մէջ որկոր բառն ամբարանոցի մը բաղդատուած է, և ոչ թէ խողովակի մը, և միթէ աւելի հաւանական չէ՞ որ մեր այժմեան ստամոքս անուանակալը լինի՝ որ աւելի ամբարանոցի մը կ'նմանի քան խողովակի մը, և թէ արդէն ստամոքս բառն յունարէն է և հաւանականաբար Ե.րդ դարու վերջի մասին մէջ մուտք գտած է ի մեզ. և միթէ կարելի՞ է որ Հայը չունենար մինչ ցԵ.րդ դարն ներկայիս ստամոքս անուանեալ կարեւոր գործիքի համապատասխան յատուկ բառ մը. մեզ համար որկորն է այդ բառ և զոր արդէն նոյն նշանակութեամբ գործածած եմք, ինչպէս որ մեր նախնիք գործածած են. և միթէ որկորամոլ, որկորամէտ, որկորոտ, են. բառերն այս տեսութեան ապացոյցները չե՞ն։ [*]

ՏՕՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ

[*].—Խանչել, խռնչալ, խանտալ, խոխոալ և այլ հայ բառերն որք ձայնի տեսակներ կ'նշանակեն՝ միթէ այս տեսութեան ապացոյցներ չե՞ն։

[*].—Մնացեալը՝ վաղը։

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԹԷՅՆ
ԵՒ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

[Խմբագրական Յօդ. Ստանտըրտի, 5 Հկտ.]

Թէյն ու զայն խմելու խնդիրը շահեկան է։ Ամէնքս ալ թէյ կ'խմենք, և զայն գործածելու մեր սիրած կերպերը կ'գովենք—զօրաւոր կամ տկար, շաքարով կամ առանց շաքարի, Հնդկական տեսակը կամ Սէյլանէն ելածն—։ Այս փոքրիկ խնդիրներու մէջ մեր գիտցած ճամբէն երթալ կ'ուզենք, ուրիշներն ինչ որ ալ ըսեն. բայց աղէկ աչքով չենք նայիր գիտնական կաճառի մը կարծիքին վրայ որ ընկալեալ սովորութեան հակառակ կ'երեւի։ Սակայն թէյ խմելու ամէնէն աւելի մոլիները առանց երկիւղի պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն Տօքդ. Կուսֆէլոյի ճառին, զոր երէկ գիշեր արտասանեց Երկրագործական Սրահին մէջ։ Այս կամ այն սովորական գործածութիւնն ոչ յանձնարարեց և ոչ դատապարտեց. իր խօսածները ժողովրդական էին և արդարացի։ Իր բոլոր ըսածները մեր ամէնուս գիտցած բաներն էին, միայն թէ զանոնք քիչ մը հաստատեց գիտական ծանօթութիւններով, և բնաւ չյուզեց թէյի շուրջ դառնուած զանազան խնդիրները։ Իր սեռուոնդին մէջ խօսեցաւ մարդ մ'է Տր. Կուսֆէլօ։ Աւելորդ է, զոր օր., որ տօքդոր մը ժողովրդին ըսէ թէ՝ ժամ 5ի սովորական թէյը խմելու չէ,[*] քանի որ ամէն ոք գիտէ թէ յանձնարարութիւնն ընող տօքդորն ալ այդ սովորութենէն չի կրնար հրաժարիլ։ Հանգուցեալ Սըր Անտրիու Քլարք այս մասին մէկնոր մ'էր։ Ժամ 5ի սովորական թէյը կ'դատապարտէր, և ի'նք կ'խմէր. բայց իր պատուէրները ա'յն աստիճան կ'ազդէին որ մինչ ընողը կ'մոռնար սա՝ իրողութիւնը թէ այդ պատուէրները տուող իմաստուն մարդն հարկ չէր տեսներ կատարելու զայնս անձամբ։ Քիչ մարդիկ կրնան միեւնոյն լաւերայն հնազանդութիւնը տեսնել իրենց ունկնդիրներու մէջ, և հետեւաբար ստիպուած են իրենց խրատներն ամփոփել սա՝ հին բարի սկզբունքներով. «Աղէկ թէյ գործածեցէք», «Մաքուր կերպով պատրաստեցէք զայն», եւ «Չափազանցութենէ զգուշացէ՛ք»։ Ատոնք ի՞նչ կ'նշանակեն։ Աղէ՛կ, մեք ամէնքս ալ գիտենք զայն «մաքուր կերպով պատրաստելու» կերպը։ Որպանէն սկսեալ մինչեւ հիմա ամէն օր մեր գլխուն վրայ կարդացուած են թէ պէտք է թէյի ամանը տաքը դնել եւ ճիշդ չափով եռացնել ջուրն, և թէյն հինգ վայրկեան մէջը թողուլ, և երկրորդ անգամ չգործածել զայն։ Կը հետեւինք այս և ուրիշ հինաւուրց պատուէրներու առաւել կամ նուազ հոգածութեամբ, պարագայից համեմատ. բայց ամանին մէջ դրուելու թէյին քանակութեան գալով, ի՞նչ պէտք է ընել։ Տր. Կուսֆէլօ զգուշացուց «զօրաւոր» թէյ գործածելէ, բայց թէյին զօրութիւնը գիտնալու չափացոյցը չտուաւ։ Հետեւաբար չենք կրնար չափազանցութեան առաջքն առնել։ Ի՞նչ է չափազանցութիւնը։ Թէյն օրն երկու կամ երեք անգամ կարելի՞ է խմել թէ ոչ։ Եւ ո՞րչափ գաւաթը չափաւոր կ'համարուի։ Վերջապէս, լաւ թէյի մեծ խնդիրն ալ կայ։ Ո՞րը խմենք, չինակա՞նն, հնդկակա՞նը թէ Սէյլանէն եկածը, թէ խառնուրդը։ Այս հարցումներու հաստատուն և վճռական պատասխանի պէտք չկայ։ Ծայրայեղութիւն չըլլար ըսել թէ ներկայիս մէջ թէյ խմելն ազգային մեծ մոլութիւն մը եղած է։ Մեր սպառումը տարուէ տարի կ'աւելնայ, արագ արագ, առանց պակսելու։ Հետզհետէ աւելի թէյ կը գնենք։ Մեք Անգլիացիքս բոլոր միւս ազգերէն աւելի կ'գործածենք զայն, բացի Չինացիներէն և քանի մը մեր գաղթականութիւններէն. բայց անոնք բոլորովին տարբեր տեսակէ թէյ կ'սպառեն։ Մեր երկրի մէջ թէյի յարաճուն սպառումը տեսակի փոփոխութիւն յառաջ բերած է. Չինականէն՝ Հնդկականն և սէյլանականը։ Առաջին տեսակն, որ դեռ քանի մը տարի յառաջ մեր սպառման իննատասներորդն էր, հիմա շատ աննշան թիւ մը կ'կազմէ։ Հնդկաստանի և Սէյլանի համար շատ սքանչելի բան մ'է այս, որուն ոչ ոք հակառակ կ'խօսի։ Բայց ճշմարտութիւնն այս է որ այն թէյերուն չափազանց գործածութիւնը խիստ մեծ չարիք մ'է։ Անոնք շատ յառաջ գացած և չինականը դուրս ձգած են, սա՛ գլխաւոր պատճառաւ որ աժան են և «զօրաւոր», կամ ուրիշ խօսքով, սեւ են։ Անգլիացին սովորաբար իր թէյին արժէքն սեւութեան վրայ կ'հաշուէ, և գրեթէ ամէն տանտիկին այն տեսակէն կ'գնէ որով կարելի կ'ըլլայ շատ գաւաթ լեցնել, պայմանաւ որ գոյնը սեւ ըլլայ։ Հնդկական թէյն, և անկից աստիճան մը վար Սէյլանի թէյը Չինականին կէսը կը բռնեն, հարկաւ որոշ չափով մը։ Հետեւաբար Հնդկականին գործածութիւնը՝ թէ՝ խնայողական է տնտեսագէտ տանուտէրի մը համար, և թէ սնդարար։ Սնունդի տեսակէտով սեւութիւնն ու զօրութիւնը փափաքելի յատկութիւններ չեն։ Ինչպէս Տքդ. Կուսֆէլօ ըսաւ երէկ, թէյին մութ գոյնին պատճառը թանինն է [գխտորի, մութ, համ ունեցող բնակաղնին] և թանէն պարունակող թէյը սովորաբար բնաթէյ [թէյին հիւթեղ նիւթը] չունի, որ զուարթարար տարրն է։ Առաջին կարգի թէյերը մութ գոյն չեն տար, բայց առատ բնաթէյ ունին—ո'չ սեւ և ոչ զօրաւոր— որ զարմանալի կերպով կ'ազդէ յոգնած պարտասած ջիղերուն վրայ, երբ ճիշդ ժամանակին խմուի։ Կարծես մէկ վայրկենէն կ'տարածուի ամբողջ մարմնոյն մէջ և կ'ցրուէ յոգնութեան ամէն զգացում,

[*].—Ֆայվ օ'քլօք թէ, որուն հետ Անգլիացիք քիչ մը բան ալ կ'ուտեն, [Նախընթրիք]։

կարծես մոգական ազդեցութեամբ։ Այդ տեսակ թէյէն օրը մէկ կամ նոյն իսկ երկու անգամ առնելն իրական բարիք մ'է։ Բայց զօրաւոր սեւ թէյ առնել ամէն ճաշի վրայ, ինչպէս շատ գործաւորներ կ'ընեն Անգլիոյ մէջ, գարեջուր խմելէն հազար անգամ աւելի վնասակար է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՊԵՐԼԻՆԻ գերման Գաղթային Ընկերութիւնն աղերսագիր մը ներկայացնելով վարչապետ Հոէնլոհէ իշխանին, կ'յայտարարէ թէ օրաթերթերու մէջ անգլեւգերման Համաձայնութեան մը մասին տարածուած զրոյցները մեծ մտահոգութիւն ձգած են Գերմանիոյ գաղթային շրջանակներու վրայ։ Կ'երեւի թէ, ըսուած է այդ աղերսագրին մէջ, Գերմանիա մեծ զիջումներ կ'ընէ Անգլիոյ Թրանսվալի մասին, նոյն իսկ Գերմանացւոց համար շահաւոր պայմաններ ձեռք ձգելով հանդերձ։ Բայց Ընկերութիւնը կ'փափաքի որ Գերմանիա Թրանսվալի անկախութեան օգնէ միշտ. ասիկէ աւելի մեծ շահ մը չի կրնար ըլլալ Գերմանիոյ համար հարաւ-ափրիկեան սահմաններուն մէջ։ Եթէ սակայն այդ համաձայնութիւն կատարուած լմնցած իրողութիւն մ'է, Ընկերութիւնը կը խնդրէ որ այդ գրաւոր դաշինքին գլխաւոր մասերն հրատարակուին, դժգոհութիւնները փարատելու համար։

ԻՆՉՊԷՍ ՀԵՌԱԳԻՐՆ անցեալ օր ծանոյց, Մինեէսօտայէ եկած լուր մը կ'յայտարարէ թէ Հոկտ. 5ին այդ կեդրոնէն երեսուն մղոն հեռի տեղ մը կռիւ պատահեր է Միացեալ Նահանգաց զօրքերուն և ընիկ հնդիկներուն միջեւ։ Զօր. Պէյքըն հարիւր զինուորներով Պոկամէկէշիւքսի Հրուանդանը ցամաք ելեր է, բայց ապստամբները չեն երեցեր երեք ժամ շարունակ. յետոյ զինուորներ լճին եզերքն իջնելով ճաշելու պատրաստութիւններ տեսեր են։ Այն միջոցին ապստամբք իրենց պահուրտած տեղերէն կրակն սկսեր են։ Զինուորի մը բազուկը ջախջախեր է։ Զինուորք իրենց կարգին կրակ ըրեր և ապստամբները ցրուեր են։ Չորս զինուոր մեռած և ինն հոգի վիրաւորուած են։ Վերջին լուրերուն նայելով, Զօր. Պէյքըն և իր մարդիկ ջարդուեր են հնդիկներէն։ Ուաշինկդընէ հեռագրով հինգ հազար զինուոր ապսպրուեցան։ Զօր. Պէյքընի և իր մարդոց ջարդն հաստատուած չէ դեռ։ Մինեէաբոլիսէն կ'հեռագրուի թէ հնդիկներն հետզհետէ մեծ թուով կ'աւելնան և զանոնք զսպելու գործը դժուարութեանց պիտի հանդիպի։ Ս. Բոլէն երկու հարիւր զինուոր ղրկուեցաւ։ Ապստամբութեան պատճառ կ'համարուի ոգելից ըմպելեաց ապօրինի վաճառումը հնդիկներուն կողմէ։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Ամերիկացիք ուզեր են անոնց հողերը գրաւել մշակելու համար զանոնք։ Հնդիկները փոխարինութիւն պահանջեցին, բայց անոնց խնդիրը մերժուեր է։ Արդէն այս հողային գրաւմանց վրայ ընիկներուն զայրոյթը գրգռուած էր, և երբ ամերիկեան իշխանութիւնք ուզեցին ոգելից ըմպելիք ծախողները ձերբակալել, հնդիկները դիմադրեցին, քաղաքապետն սպաննելով։ Այն ատեն զինուորներ օգնութեան կանչուեցան և մարդասպան հնդիկները ձերբակալուելով դատարան տարուեցան։ Ապստամբք տեղական իշխանութեանց ազդարարեցին որ մինչեւ իրենց վերջին մարդը պիտի կռուին։ Երեք հազարէ աւելի կ'հաշուուին։ Եթէ Ջիբուէններու բոլոր ցեղը կռուին մասնակցի, կարելի է որ չորս հազարէ աւելի լաւ պատերազմիկներ Ամերիկացւոց դէմ ելնեն։

Բարեբախտաբար ապստամբութիւն ծագած կեդրոնն երկաթուղոյ գծէն շատ հեռի չէ, և Միսիսիբիի Նաւարկելի կողմերէն դիւրին է զօրք հասցնել այն կողմեր։ Մինեէսօտայի հարաւային գաւառակներուն մէջ մեծ թուով երկրագործ և արհեստաւոր ժողովուրդներ կան, և Մինեէապոլիսի, Տուլութի, Միլուօքիի և Շիքակոյի պէս մեծ քաղաքներ կրնան ի հարկին կանոնաւոր զօրաց օգնել իրենց կամաւորներով և նոյն իսկ քաղաքային զինուորներով։ Ապստամբ հնդիկներն աղէկ ժամանակ գտեր են [!!!] Մ. Նահանգաց դէմ կռուելու. աւելի խելացի կ'ըլլային, եթէ իրենց ապստամբական շարժումը պահէին այնպիսի ժամանակի մը, երբ Ամերիկա զէնքի տակ քիչ զինուոր ունենար, եւ գործօն ծառայութեան անպատրաստ։ Ասկէ քսան տարի ալ յառաջ այդ կարմրամորթ հնդիկներ Մինեէսօտայի մօտակայ Նահանգին մէջ կարգ մը կռիւներ ըրին։ Սիու հնդիկները Տաքոդա քաղաքին մէջ սարսափ տարածած էին, և իրենց ահարկու պետը, Սիդինկ Պուլ, յաջողեցաւ վերջապէս Քանատա փախչիլ առանց Միացեալ Նահանգաց ձեռքն իյնալու։ Նոյն իսկ քանի մը տարի յառաջ այդ Սիուները Մինեէսօտայի մէջ սարսափելի կոտորածներ ըրին, և կառավարութիւնն ստիպուեցաւ Տաքոդայի մէջ ամփոփել զիրենք։ Մինեէսօտայի Կարմրամորթ կամ Շիկամորթ ժողովուրդը կ'վերաբերի Օճիպուէ կամ Ջիբուէ ըսուած ցեղին, որ երբեմն Սիու Հնդիկներուն դէմ կ'կռուէին յանուն կառավարութեան։ Սիուները, Ջիբուէները, Իրոքուաները, Սեւտանեաներն և Տոմինիոն գաւառին Բրիները չեն տարբերիր լեզուով, ընագաւառներով և ժառանգական աւանդութիւններով Մինեէսօտայի, Տաքոդայի, Մոնդանայի և ուրիշ արեւմտեան Նահանգաց իրենց ցեղակիցներէն։

ՔԻԱՕ-ՉԷՈՒԷ կ'ծանուցուի թէ Կէֆիոն և Քորմորան գերման մարտանաւք այդ նաւահանգստէն մեկնելով, մին Շանկայ և միւսն Եոքոհամա գացեր են։ Քոպլեզերին Ասկոլտ հոկտ. 4ին Թաքու ժամաներ է։

ՕՏԵՍԱՅԷՆ կ'հեռագրեն թէ Եւրոպական և ռուսական Չինաստանի առեւտրական յարաբերութիւնք յանկարծ ոգեւորուած ըլլալով, Ռուսական կամաւոր շոգենաւային Ընկերութիւնը կ'ծանուցանէ թէ երեք արտասովոր շոգենաւներ պիտի բանին Օտեսայէն Վլատիվոստոք և Բորդ-Արթուր, Հոկտեմբեր 15ին, Նոյեմբեր 15ին և Դեկտ. 15ին։ Այս երեք շոգենաւք,—Քոստրոմա, Վլատիմիր և Վորոնէշ,—պիտի տանին նաեւ բազմաթիւ նաւային զինուորներ Պալթիկի նաւատորմիղէն, ծայրագոյն Արեւելքի ռուսական նաւազներու թիւն աւելցնելու համար։

ԲԷՔԻՆԻ անգլիական, ռուսական և գերմանական դեսպանք ծանուցագիր մը տալով Ձունկ-Լի-Եամէնի, խնդրեցին որ ամէն տեսակ դիւրութիւն տրուի իրենց, նոր զինուորներ բերել տալու ի Բէքին իրենց հպատակաց պաշտպանութեան համար։ Ձունկ-Լի-Եամէն նախապէս ուզեց դժուարութիւններ հանել այս առաջարկութեան դէմ, բայց դեսպանաց կրկին պահանջներուն վրայ հաւանութիւն տուաւ։

—Ձանկ-Եին-Հուան իր աքսորանքի օրն յայտարարեր է թէ կ'յուսայ որ ի մօտոյ դարձեալ պիտի վերահաստատուի իր պաշտօնին մէջ։ Օրը գրեթէ ութ մղոն պիտի քալէ. ամբողջ ճամբորդութիւնը (ինչպէս գիտենք, կեդր. Ասիոյ Իլի քաղաքն աքսորուած է) պիտի տեւէ 120 օր։ Անցնելիք տեղերը շատ դժուար և խորտուբորտ են։ Չինական կառավարութիւնն յայտարարութիւն մը հանելով, մահու պատիժ կ'սպառնայ ո և է Չինացիի, որ յանդգնի Եւրոպացի մը նախատել։ Անցնող դարձող Եւրոպացւոց վրայ ցեխ նետելու սովորութիւնն հետզհետէ կը պակսի. քանի մը դատարկապորտներու և ծոյլերու կ'վերագրուի այդ գործ։

ԲԻՉՆԷՐ ՓԱՇԱ, որուն ի Գահիրէ վերադարձը ծանուցինք մեր երէկի թուով, կայարանին մէջ ընդունուեցաւ լորտ Քրոմըրի, Եգիպտական Նախարարաց և անգլեւեգիպտական զօրաց սպայակոյտին կողմէ։ Սէրտարին կ'ընկերանային Բոպէրդ, Ուինկէդ և Ուոտսըն գնդապետները։ Կայարանին ներսի կողմը բարեւի կեցած էր պատուակալ գունդ մը, մինչդեռ դուրսը կեցած էին Նիզակաւորաց 21րդ գունդն և Լանքաշիրի Հրացանակիրներուն մէկ գումարտակը։ Փողոցներուն երկայնքը կ'գտնուէին Քէմըրոններն և Սիֆորթհի Հայլանտըրները։ Երբ Սէրտարը կառախումբէն իջաւ, երեք անգամ կեցցէներ արձակեցին ի պատիւ անոր։ Զօր. Սըր Ֆրանսիս Կրէնֆէլ և իր սպայակոյտն անոր կ'սպասէին կայարանին դուրսը, ձիերու վրայ հեծած։ Սըր Հէրպէրդ Քիչնէր իրեն համար պատրաստուած ձին հեծնելով, մեծ հանդէսով զօրավարին բընակարանը գնաց։ Երբ Սէրտարը կ'անցնէր Շէբըրտի պանդոկին առջեւէն, անգլիացի տիկնայք և ուրիշ եւրոպացիք պատշգամէն բարձրաձայն կեցցէներ և ծափեր կ'արձակէին։ Քիչնէր փաշայի և իր սպաներուն առողջական վիճակը լաւ էր։ Սըր Հէրպէրդ Քիչնէր այցելեց նախարարապետ Ֆէհմի փաշայի, որ ջերմապէս շնորհաւորեց զինքը Սուտանի յաղթութեան վրայ։ Սէրտարը միւս նախարարներուն եւս այցելելէ ետք, երկարօրէն տեսակցեցաւ լորտ Քրոմըրի հետ Ֆաշոտայի խնդրոյն առթիւ։ Կ'երեւի թէ Մառշան մեծ չափաւորութեամբ վարուեր է Սէրտարին հետ։ Ֆրանսայի այդ յանդուգն երկրախոյզը միջնհասակ է, մօրուաւոր։ Բըրիտանացի սպայք մեծ գովեստով կը խօսին անոր քաղաքավարական ձեւերուն վրայ։ Սպիտակ Նեղոսի կլիման շատ անախորժ է եղեր։ Ջուրն անմարսողութիւն յառաջ կ'բերէ, և խոշոր ճանճեր վայրենի կերպով սպիտակամորթերուն վրայ կ'յարձակին։ Գետին եզերքներուն վրայ ահագին մեծութեամբ եղէգներ բուսած են։ Սուտանցւոց 11րդ. վաշտը Ֆաշոտա կ'գտնուի գնդապետ Ճէքսընի հրամատարութեան ներքեւ, և ուրիշ վաշտ մ'ալ ի Սոպադ։ Սէրտարը Լոնտոն պիտի դառնայ տասնհինգ օրէն։ Ի պատիւ իրեն խնճոյք մը պիտի տրուի ամսոյս 15ին Գահիրէի Շէբըրտ պանդոկին մէջ։

—Մր. Սդիվընս «Քիչնէրի հետ ի Խարթում» անուն գրքին մէկ օրինակն ներկայացուց Վիքդորիա Թագուհւոյն, որ մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտնեց հեղինակին։

ՌՈՒՍԻՈՅ պատերազմական նախարար Զօր. Քուրոբադքին քննական պտոյտ մը կատարելու համար Օտեսա գնաց։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Թղթատարական և հեռագրական Վարչութեան մէջ մեծ գողութիւն մը պատահեր է։ Դրոշմաթղթերու ազգային հաւաքածուէն վերցուեր է։ Աներեւոյթ եղած դրոշմաթղթերու ամբողջ թիւը գրեթէ 2000 է։ Այդ հնութիւններէն շատերուն իւրաքանչիւրն 500, 1000 և 2000 ֆր. կ'արժէր։ Մեծ քննութիւն բացուած է Բարիզի մէջ. դրոշմաթղթի և հնութեանց բոլոր վաճառատունք հսկողութեան տակ առնուած են։

ՄԱՍԱՉՈՒՉԷԹՍԻ (Միացեալ Նահանգներ) Հանրապետականաց համագումար ժողովը վերահաստատեց 1896ի քուէարկուած ծրագիրն ի նպաստ ոսկեդրամի։

ՕՄՏՈՒՐՄԱՆԷՆ եկող Նանաժիգներու գումարտակ մը անցեալ ԵՇ. գէս օրէ վերջ Լոնտոն ժամանեց։ Ահագին և խանդավառ ամբոխ մը Ուաթըրլուի կայարանէն մինչեւ Ուէլլինկդընի զօրանոցը տանող ճամբուն վրայ կեցած էր և կ'ողջունէր Ափրիկէէն դարձող յաղթապանծ զինուորները։

ԻՊՍԸՆԻ ԿԱՐԾԻՔԸ. — Շուէտական թերթի մը խմբագիրն Իպսընի կարծիքն հարցուց օրուան մեծ խնդրոյն՝ զէնքընկէցութեան վրայ։ Իպսըն հետեւեալ պատասխանը տուաւ. «Այս տեսակ ծրագրի մը բոլորովին համակիր պէտք է ըլլալ։ Խորհուրդն լաւ է և գեղեցիկ, բայց այնպիսի խնդիր մ'է որ քանի մը երես ունի։ Եթէ պատերազմը ջնջուի, արիւն առնելու ուրիշ կերպ մը պէտք է գտնել։—Արիւն առնելո՞ւ։ —Այո՛, արիւն առնելու։ Կարծեմ թէ մարդիկ իրենց զարգացման արդի վիճակին մէջ այդ տեսակ բանի մը պէտք ունին, եթէ ոչ անոնց արիւնը չափազանց կ'թանձրանայ։—Ուրեմն չէ՞ք կարծեր թէ զինուորականութիւնն յառաջդիմութեան արգելք է։—Վիճելի կէտ մ'է այդ։ Ես թէ զինուորական ծառայութիւն ներկայ պարագայիս մէջ ջնջուէր, իբրեւ մարդկային յառաջդիմութեան քիչ մը ետ երթար։ Հաւաստեցէք խօսքիս, զօրանոցները լաւ դպրոց մ'են։ Մարդիկ տեսայ որ զօրանոցի մէջ բոլոր բան վիճակէ բանուորի կ'փոխուէին։ Կ'յիշեմ Սաքսոնիոյ քանի մ'ոստայնանկները. կարելի չէ երեւակայել զինուորական ծառայութենէ յառաջ անոնց ունեցած վիճակը, կոշտ ձեւերն, եւն։ Զօրանոցի մէջ երկու տարի անցընելէ ետք, բոլորովին տարբեր մարդիկ եղան, բարեկիրթ, արթուն, գրեթէ վայելուչ։»

ՌՈՒՍԻՈՅ Կարմիր ծովու մէջ նաւահանգիստ մը ձեռք ձգած ըլլալու լուրը կ'հերքուի։ Այս լուրին ո՛չ ոք կ'ուզեր հաւատալ, որովհետեւ խնդրոյ նիւթ եղող Ռօհէտա քաղաքը մէկ կողմէ ֆրանսական Օպոք քաղաքին, և միւս կողմէ իտալական գաղութին խիստ մօտ և գրեթէ կից է։ Բայց կ'երեւի թէ այս լուր հետզհետէ հաստատութիւն պիտի գտնէ, քանի որ Ռուսիոյ Հապէշստանի հետ ունեցած յարաբերութեանց առեւտրական և քաղաքական շահերը կը պահանջեն որ Ռուսիա Կարմիր ծովու մէջ նաւահանգիստ կամ ածուխի կայարան մը ունենայ։ Թէ Ռուսիոյ գրաւած կամ տիրացած նաւահանգիստը Կարմիր ծովու ո՞ր կողմն կ'իյնայ, որոշ չի գիտցուիր։

ՍՊԱՆԻԱ որոշած է Սպանիոյ, և մանաւանդ Մատրիտի մէջ գտնուող Փիլիպեանց կղզիներու բնիկները տեղերնին ղրկել։ Նախարարութիւնն յայտարարած է թէ Քուպայի ամբողջական պարպումը հազիւ 4 ամսուան մէջ կրնայ վերջանալ, որովհետեւ Քուպա ղրկուած բանակին թիւը, կամաւոր զինուորներն ալ հաշուելով, 300,000 է։

ԵՐԿՈՒ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ պիտի գումարուին տարւոյս վերջերը։ Զէնքընկէցութեան դեսպանախորհուրդն հազիւ հազ գալ տարի և այն ալ գուցէ Մարտ ամսոյ մէջ կրնայ գումարուիլ։ Կ'կարծուի թէ երկար պիտի տեւէ այս ժողով և որ եւ է վերջնական արդիւնքի մը յանգելու համար, բաւական ծանր դժուարութեանց պիտի բախի։ Ընդդէմ անիշխանականաց գումարուելիք դեսպանախորհուրդը քիչ ժամանակէն, գուցէ յառաջիկայ տարին չլրացած, Հռոմի մէջ տեղի ունենայ։ Թէեւ դեսպանախորհուրդին օրակարգն և աշխատութեան եղանակը պատրաստ և պարզուած իսկ է, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Քանէվարօյի շրջաբերականին մէջ, բայց եւ այնպէս նորէն հոս ալ դժուարութիւններ կան։ Ամէնէն աւելի Անգլիա եւ մասնաւորապէս Զուիցերիա և Պելժիա պիտի չուզեն միջազգային դեսպանախորհուրդ մը ձեռք առած որոշումներով իրենք զիրենք կապել։

Այս դժուարութիւնները սակայն յուսալի է որ վերնան, որովհետեւ Դեսպանախորհուրդին առարկան զուտ մարդասիրական է, եւ հաւասարապէս ամէն Պետութեան բարւոյն համար է որ պիտի գործէ, աշխատի և որոշումներ տայ։

ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ պէտքը դեռ ըմբռնած չեն Ֆրանսացի գրիչներէն շատերը։ Պահպանողական, Կղերական, Միապետական և Հայրենամոլ ակումբներ անձնաւորութիւնք ամէն կարելի եղած միջոցներով կը ջանան վերաքննութիւնը խափանել ալ։ Զբաղանական սպայակոյտն ալ վերաքննութեան կը հակառակի։ Ֆրանսայի մէջ երկու ուրոյն և անջատ կուսակցական ոգի կ'տեսնուի. վերաքննութեան կուսակից են Ազատականք, Արմատականք եւ Չափաւորականք, որք օրուան նախարարութեան վրայ կռթնած, կարելի եղածին չափ շուտ, մէկ հոլուածով և միանգամ ընդ միշտ Ֆրանսան Տրէյֆիւսի անվերջանալի փորձանքէն ազատել կ'ուզեն. մինչդեռ հակառակ կուսակցութիւնը կը ջանայ օգտուիլ այս տարտամ և տգեղ գործէն, և զուտ հայրենասիրութեան դիմակին ներքեւ աւելի իր կուսակցական ձգտումները յառաջ կ'քշէ, եւ Ֆրանսայի կառավարական ձեւը փոխելու կը ջանայ։ Այս վերջնոց օրուան մարդն է Տէռուլէտ, երկրորդ Պուլանժէ մ'որոյ խլրտումները, համախօսութիւնները Բարիզի մէջ մեծ ժողովրդականութիւն գտած են։ Վերջերս Տրէյֆիւսի խնդրին նկատմամբ յատուկ ընդարձակ պատմական թերթ մը հրատարակեց, և ժողովրդեան ձրի բաժնել տուաւ. այս թերթին տպագրութեան ծախքն հոգացած է «Labarum» անուն կղերական և միապետական ընկերութիւն մը։ Ընկերութեան նախագահն է Բարիզի Արքեպիսկոպոս Կարտինալ Րիշառ, իսկ գործադիր ժողովին անդամներն են երեք զօրավար, երկու ծովակալ եւ երեք դեր-ծովակալներ։ Ընկերութեան պաշտպան Սուրբն է Միքայէլ Հրեշտակապետ, որոյ իբր կնիք ծառայող կենդանագրին շուրջ գըրուած է. «Անտեսանելի Հրամանատար մեր քաջարի բանակին»։

ՍՊԱՆԻԱՅԻ հանրապետականաց Պետ, հանրածանօթ Էմիլիօ Գասդէլար, որ սպանեւամերիկեան պատերազմի ժամանակ պատուաբեր եւ գործօն դեր մը խաղաց, ծանրապէս հիւանդացած է։ Բժշկական տեղեկագիրները մահուան մօտալուտ ըլլալը յայտարարած են։ Գասդէլար 66 տարեկան է։

ՄԱՔԻՆԼԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ աներձագն անծանօթ անձէ մը գնդակով մ'սպաննուեցաւ։ Դէպքը ցերեկ ատեն և փողոցի մը մէջ պատահած է։ Կասկածելի կին մ'ալ, էն ձերբակալուած է. սպանութեան շարժառիթը կնոջական նախանձ մ'է եղեր։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Իւլայի Ա. աստիճանը տրուեցաւ Պօլսոյ Առեւտրական Սենեկին Նախագահ Ֆէքրի պէյի և Բ. աստիճանը՝ նոյն Սենեկին անդամ Յովսէփ Լէվի էֆէնտիի։

Սանիէի աստիճան շնորհուեցաւ խնամակալ երկրաչափ Գառագոզ Յովսէփ էֆ.ի։

Սալիսէի աստիճան՝ կղզիներու թաղապետական բժիշկ Հայկ էֆ.ի, և Առեւտր. ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խրատագէտ խորհրդականի օգնական Պետրոս Փուռատ էֆ.ի ու Հռոմէական Հայոց Պատրիարքարանի քարտուղար Գրիգոր Բարլատի էֆէնտիի։

— Տրապիզոնի նահանգին Բէլքիդ գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Հասան Թահսին էֆ., Սվազի նահանգին Քէրսէն գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Միլքիյէ վարժարանին շրջանաւարտ Բաղիփ էֆ., և Պիթլիսի նահանգին Շիրվան գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Մանիսայի Իտատիէ վարժարանին տնօրէն Ալի Րիզա էֆ։

—Էմիրէթ լրագրոյ արտօնատէր Հիլմի էֆ. Կրթական նախարարութեան գրաքննիչ Խորհրդին անդամ անուանեցաւ։

—Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Հանքաց, Անտառաց և Երկրագործական նախարարութեան երկրագործական մասնագիտաց Սենեկին նախագահ Էբրամ էֆ.ի, Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ Գասապայի երկաթուղոյն դեր-տնօրէն Մ. Կոտէնի, Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Հռոմէական Հայոց Պատրիարքարանին քարտուղար և դերգործակատար Յովսէփ էֆ.ի։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Վեհ. Սուլթանն իր թիկնապահներէն 13 հոգի յատկացուց—որոց 2ը գնդապետ, 6ը դեր-գնդապետ և 5ն հազարապետ—Գերմանիոյ կայսերական ամոլին պատուակալ հետեւորդաց խումբը կազմելու համար։ Այս սպայք կայսեր ու կայսրուհւոյն պիտի ընկերանան մինչեւ Պաղեստին։ Վիլհէլմ կայսրն ու կայսրուհին երբ Դարդանէլ հասնին, Սուլթանին զբօսանաւը պիտի նստին, որ զանոնք Պոլիս պիտի բերէ։

—Կրետէի կուսակալի փոխանորդ Ճէվատ փաշա, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, Սուրիա պիտի ուղեւորի։ Ն. Բարձրութիւն Սուրիոյ մէջ Վիլհէլմ կայսեր լինելիք ընդունելութեան առթիւ հիւրընկալի պաշտօն պիտի վարէ։

—Իտալիայէ ճարտար հրախաղագէտներ հրաւիրուած են մայրաքաղաքս, ի պատիւ Վիլհէմ կայսեր կատարուելիք հրախաղութեանց համար։

—Ահաւասիկ քանի մը յաւելուածական մանրամասնութիւններ Վիլհէլմ կայսեր յԵրուսաղէմ այցելութեան վրայ։ Երբ կայսրն ու կայսրուհին Ս. Քաղաքն հասնին, նախ պիտի ընդունուին Ս. Յովհաննու կարգին միաբանութեան կողմէ։ Յետոյ կայս. ամոլը նորակերտ տաճարը պիտի երթայ, որոյ դրան առջեւ պիտի ընդունուի Երուսաղէմի աւետարանական հիւանդանոցին հոգաբարձութեան անդամոց, ճարտարապետներուն, գերման բողոքական կառավարութեանց կրօնական ներկայացուցիչներուն և ոչ-գերման կրօնական հաստատութեանց պատուիրակներուն կողմէ։ Օծման արարողութիւնը պիտի կատարէ արքունեաց Ա. քարոզիչ Տքթ. Տրիանդէր, աջակցութեամբ ուրիշ պալատական եկեղեցականներու։ Օծումէն յետոյ պատարագ պիտի մատուցուի։ Երուսաղէմի բողոքական հովիւն՝ Հօր քարոզ պիտի տայ։ Յետոյ եկեղեցին պիտի բացուի հասարակութեան համար։

—Բոցտամէ քաշուած հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ Գերմանիոյ կայսրն ու կայսրուհին վաղը միջօրէին Վենետիկ պիտի հասնին, և կայարանին մէջ պիտի ընդունուին Նախարարապետ Զօր. Բէլլուի եւ արտաքին գործոց նախարար ծովակալ Քանէվարոյի կողմէ։ Իտալիոյ արքունեաց այցելելէ յետոյ, կայս. ամոլը, միջօրէէն վերջը Հօհէնձօլըրն շոգենաւով Վենետիկէ պիտի մեկնի ուղղակի ի Պոլիս։ Վիլհէլմ կայսրն հաւանաբար կիրակի իրիկուն Դարդանէլ պիտի հասնի և ԲՇ. միջօրէին ի Պոլիս։

—Թայմզի Պերլինի թղթակիցը, Գերմանիոյ կայսեր ուղեւորութեան առթիւ ընդարձակ հեռագիր մ'ուղղելով, կ'ըսէ. Պերլինի զանազան ակմբոց մէջ ինչ ինչ մեկնութեանց նիւթ եղած է կայսեր ուղեւորութիւնը։ Նացիոնալ Ցայթունկի խօսքին նայելով, Գերման կայսրն իբր երկու ամիս Գերմանիայէ դուրս պիտի ճամբորդէ։ Կայսեր այս ուղեւորութիւն կ'զուգադիպի Գերմանիոյ Խորհրդարանին Նըստաշրջանին բացման եղանակին, եւ բնական է որ Խորհրդարանն այս միջոցիս քաղաքական կարեւոր խնդրոյ վրայ կարգ մ'որոշումներ քուէարկէ։ Ասկից զատ, կայսեր ուղեւորութիւնն այնպիսի ժամանակ մը տեղի կունենայ երբ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ իրաց կացութիւնը խանգարուած է։ Իրաւ է որ կայսրն ամէն տարի հիւսիսային ծովուն մէջ կատարած ուղեւորութիւններուն պատճառաւ Գերմանիայէ հեռի կ'գտնուի, սակայն Նորվեկիա գտնուած միջոցին քանի մ'օրուան մէջ կրնար Պերլինի հետ հաղորդակցիլ, մինչդեռ այս անգամուան ճամբորդութեան միջոցին, Գերմանիայէ բաւական պիտի հեռանայ, որով հաղորդակցութեան գործը բնականաբար քիչ մը պիտի երկարի»։

ՊԵՐԼԻՆԻ Օսմ. դեսպան Թէվֆիգ փաշա, արտաքին գործոց նախարար Մ. Պիւլովի հետ տեսակցելէ յետոյ, երէկ Պերլինէ մեկներ է մայրաքաղաքս գալու համար։

ՀՌՈՄԻ Օսմ. դեսպան Մուսդաֆա Րէշիտ պէյ ևս Հռոմէ մեկներ է ի Վենետիկ։

ՀԱՅՏԱՐԱՊԱՏԻ Իսլամ բնակիչք եւ Օսմ. հպատակներն հեռագրաւ կայս. կառավարութեան դիմած են, խնդրելով որ Հայտարապատի մէջ Օսմ. հիւպատոսութիւն մը հաստատուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԻ Օսմ. դեսպան Հիւսէյին Հիւսնի փաշա Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին փոխանորդին հետ տեսակցեր է երէկ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան խորհրդական Մ. Չէրպաչէֆ երէկ Օտեսա ուղեւորեցաւ։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ դեսպան իշխան Մավրօքօրտաթօ փութացուցած է իր վերադարձն ի Պոլիս։ Այսօր դեսպանատան Ա. Թարգմանին հետ մայրաքաղաքս պիտի հասնի։

ԹԷՀՐԱՆԻ փրանս. դեսպան Մ. տը Լապուլինիէռ, որ իր պաշտօնատեղին դեռ չէր գացած, Չէթինէի փրանս. դեսպան անուանեցաւ։

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ չարթուս Հունգարիայէ մաս մը երիվար ևս պիտի ընդունի։

ՊԵՐԼԻՆԻ Տէօյչ Պանքին Նախագահ և Անատոլուի երկաթուղեաց Վարչական Խորհրդոյ անդամ Տքթ. Սիմէնս, Տքթ. Զանտէրի հետ, երէկ կայս. Պալատ երթալով, ընդունուեցաւ կայս. Ա. քարտուղար Թահսին պէյի կողմէ, և խնդրեց որ իր մեծարանքը մատուցանէ յոտս կայս. գահոյից։ Վեհ. Սուլթանն իմանալով Տքթ. Սիմէնսի ներկայութիւնը, բարեհաճեցաւ իր կայս. բարեւներով պատուել զայն։ Տքթ. Սիմէնս յետոյ այցելեց պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարաց։

—Ատաբազարի կայարանին ու քաղաքին միջեւ շինուելիք մասնաճիւղին վերաբերեալ Իրատէն երէկ ելաւ եւ պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ Անատոլուի երկաթուղոյ ընկերութեան։ Միւս կողմէ պայմանագիրն ալ ստորագրուեցաւ Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնարանին մէջ, Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի և Տքթ. Զանտէրի միջեւ։

ՄԱՀՍՈՒՍԷԻ Վարչութեան՝ Լոնտոնի մէջ գնած նոր շոգենաւն երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ։ Այս շոգենաւին տարողութիւնն է 624 թօնօ, մեքենային ոյժն է 283 ձիու զօրութիւն, և արընթացութիւնն է ժամը 13 մղոն։ Այս շոգենաւ 1891ին շինուած է Լոնտոնի մէջ։

ՋԵՌՆՀԱՍ պաշտօնատունը ծանոյց առ որ անկ է թէ բժշկական վկայագիր չունեցող անձանց խստիւ արգիլուած է բժշկութիւն ընել։ Անսաստողք պիտի պատժուին։

ԱՖԻՕՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԷ մեզ կ'գրեն Սեպտ. 24ին։—«Սեպտ. 22 ԳՇ. գիշեր ժամ 4ին և առաւօտեան ժամ $2\frac{1}{4}$ին երկու անգամ երկրաշարժ բաւական սաստիկ՝ սակայն կարճատեւ ցնցմունք զգացուած են առանց ո և է վնաս պատճառելու։

«—Այս գիշեր Սանտըգլըյէն Գարահիսար եկող շաբաթական թղթաբերը 11 անծանօթ գողերու կողմէ կողոպտուած է Հասան-Պէլի կոչուած վայրը. Թէպէտ եւ քանակութիւնը ճշտիւ յայտնի չէ, սակայն 3000 ոսկիի չափ կ'պարունակէ եղեր. լուրն առնուելուն պէս կառավարիչ Վսեմ. Շէրիֆ փաշա բաւական ոստիկան-զինուորներով արկածին վայրն, իսկ Թապուր աղասի Վասըֆ պէյ Քէօթահեայի սահմանը գացին գողերուն հետքը գտնելու համար. նոյնպէս սահմանակից բոլոր կուսակալութեանց ալ եղելութիւնն հեռագրաւ իմացուցին. արդէն գիշերուընէ արկածին վայրն հասած էր Սանտըգլըյի գայմագամը բաւական ոստիկան զինուորներով։ Գողերը բաց ի պայուսակներէ, թղթաբերին կառքին և հետեւող ոստիկան զինուորին ձիերն ալ միասին առած գացած են։

«—Զմիւռնիայէն եկող կառախումբին կաթսան Առապլը տէրէ կոչուած տեղը պայթելով, սովորական ժամանակէն $4\frac{1}{2}$ ժամ ետքը քաղաք հասած է. արդէն այսպիսի դէպքեր գրեթէ սովորական բաներ են. 2—300 զրշ. ամսականով բանող մեքենավարէն ի՞նչ կ'սպասուի, կ'ըսեն իրազեկները։»

ՊՈՒՔՐԷՇԻ Օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Գնդ. Հաֆըզ Շէվքէթ պէյ Պուքրէշէ Ռումանիա ուղեւորեր է՝ ռումանական բանակին աշնանային ռազմափորձերուն ներկայ գտնուելու համար։

ՏԷՐՔՈՍԻ ջրի ընկերութիւնը, Պէօյիւքտէրէի մէջ, հրդեհի յատուկ աղբիւրներ հաստատելու որոշում տուած և այս մօտք թաղապետութեան դիմած է աղբիւրներուն տեղն որոշելու համար։ Ճաշէն յետոյ մանանե՞խ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Քամպոն երէկ Պրուսայէ վերադարձաւ մայրաքաղաքս։

ՏԷՏԷ-ԱՂԱՃԻ Գարա-Իլիճէ կոչուած ջերմուկներն, որք ժամանակէ մ'ի վեր աւերակ վիճակի մէջ կ'գտնուէին, կայս. հրամանաւ բոլորովին նորոգուած և հանդիսաւոր բացումը տեղի ունեցած է ամսոյս 27ին։ Նորոգ շինուած են 22 սենեակ և 2 մեծ սրահ պարունակող երկու հիւրանոցներ։

ՊՈՒՔՐԷՇԻ եւ Պերլինի միջեւ հեռագրական ուղղակի գիծ մը կ'հաստատուի, որոյ աւարտումը մօտալուտ է։

ԳԱՍԱԲԱՅԻ երկաթուղոյ ընկերութեան և Ազ-Բիլիսէի գիւղացւոց միջեւ ծագած հողային խնդիրը կարգադրուեցաւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ ղրկուած յատուկ պաշտօնէին ձեռամբ, և վէճի նիւթ եղած ճամբան յանձնուեցաւ երկաթուղոյ ընկերութեան։

ՊՈԼՍՈՅ կազի Ընկերութիւնը ծրագիր մը մատոյց Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, որով կ'ըսէ թէ իր պայմանագրին տրամադրութեանց համաձայն, իրեն պէտք է տրուի մայրաքաղաքս ելեկտրական լուսով լուսաւորելու մենաշնորհն, և թէ պատրաստ է կայս. կառավարութեան փափաքանաց համաձայն, նախափորձ մ'ընել Համիտիէ, Մահմուտիէ և Պահճէգաբուի պողոտաներն ելեկտրական լուսով լուսաւորելու։

ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ պէտք եղած զեկոյցն ըրաւ Հելլէն կառավարութեան, որպէս զի ազատ արձակէ Լարիսայի երեւելիներէն Օսման էֆ.ն.

ՄՇՈՅ գաւառին մէջ ասպատակող Քուրդ աւազակապետ մը, Զիրանլը Աշիրէթէն Հասան Եարնար և իր որդիքը՝ Սայիտ և Խալիլ՝ կայս. գթութեան ապաւինած և ներում խնդրած էին։ Կայս. Իրատէ մը ներում շնորհեց անոնց, հանրային իրաւանց տեսակէտով։

ՃՕՀՕՐԻ վեհապետ [Հնդկաստան] 1500 ոսկի ղրկեր է Կրթական Նախարարութեան, Պոլսոյ իսլամական մատենադարաններուն մէջ գտնուած կրօնական հազուագիւտ գրոց ընդօրինակութեան համար։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Րըզվան փաշա նախընթաց օր դարձեալ Էտիրնէ-գափու երթալով, ճամբաներու շինութիւնն և Գաարիէ պատմական մզկիթին նորոգութիւնը քննեց և հրաման ըրաւ փութացնել շինութիւնները։ Յիշեալ մզկիթին դիմացը գտնուած տուն մը Քաղաքապետութեան կողմէ գնուած և պարտէզի վերածուած է։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպանատան գործակատարն, երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՆՁՆԱԿԱՆ Հատուցմանց Յանձնաժողովն որոշած է երեք յանձնախումբ ղրկել տեղւոյն վրայ, վերջին հելլէնական պատերազմին պատճառաւ հատուցում պահանջողներուն կրած վնասներն ստուգելու համար։ Այս յանձնախումբերէն մին միայն Թեսալիոյ մէջ պիտի կատարէ իր քննութիւնները։

ՎԱՌԵԼԱՓԱՅՏ. — Բերայի լրագիրք կը գանգատին թէ շահագէտք վառելափայտի գինն երկու օրուան մէջ զգալապէս աւելցուցած են, և թէ այժմ չէքին 32 ղշ.ի կ'ծախեն։ Այս մասին

իրաւամբ Բաղաքապետութեան ուշադրութիւնը կ'հրաւիրենք։

ՍԸՐ Ա. ՊԱՐԹԼԷԹ, որ գործի պատճառաւ Պէրլին, Վիեննա և Պուքրէշ գացած էր, նախընթաց օրը մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ Ֆէրիզ հանգուցեալ Հասան Խայրի փաշայի ապարանքին ջրհորէն մանկամարդ կնոջ մը դիակը գտնուած է։ Այս ապարանք ժամանակէ մ'ի վեր պարապ էր, եւ կ'երեւի թէ այդ միջոցին գործուած է ոճիրը։ Բժշկական քննութեամբ հաստատուած է թէ չարագործք չուանով խեղդամահ ընելէ յետոյ, ջրհորը նետած են հէք կինն, որ Զէօհրա անուն կրօնափոխ մ'է, իր նշանաւոր գեղեցկութեամբն անուանի։

ՊՈԼՍՈՅ, Երուսաղէմի և Աղէքսանդրիոյ յունական Պատրիարքարանները միջոցներ ձեռք առին Անտիոքի Պատրիարքին ընտրութիւնը փութացընելու համար։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպան Պառոն Քալիչէ մէկ երկու օրէն մայրաքաղաքս կ'սպասուի Վիեննայէ։

ՔԱՂԹԷԱՑԻՈՑ Պատրիարքը Պոլսոյ մէջ քաղդէական եկեղեցւոյ մը շինութեան արտօնութիւն խնդրած է Բ. Դռնէն։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղեաց տնօրէն Մ. Քիւլման երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԱԼԹԸՄԷՐՄԷՐԻ Ցոյն հրկիզելոց ի նպաստ, Ցոյն հասարակութիւնը ցարդ 4400 դրչ. հաւաքած է։

ԿԵՂԾ ՄԷՃԻՏ.— Պարնաթան Խանը բնակեալ հրեայ մը երէկ Եէնի-Ճամիի Թղթատան կեղծ մէճիտ մը քշած միջոցին ձերբակալուեցաւ։

ԱՄՍԹԵՐՏԱՄԻ ՄԷՋ Օսմ. հիւպատոսութիւն մը հաստատուեցաւ։

ԱՆՁՐԵՒ.— Պրուսայէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երէկ յորդառատ անձրեւ տեղացեր է հոն եւ մեծ ուրախութիւն պատճառեր է երկրագործ դասուն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Կրօն. Ժողովն երէկ գումարեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Գրիգորիս Արքեպիսկ. Ցովհաննէսեանի։ Զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով. 1. —Պալըքէսիրի առաջն. տեղապահին յանձնեց Էտրինճիկի եւ Պիղայի եկեղեցեաց համար մէկմէկ քահանայ սահմանել և տեղեկագրել ի Պատրիարքարան։ 2. —Ամասիոյ Խառն Ժողովոյ մատուցած մէկ տեղեկագիրը կարդաց, և որոշեց սպասել Տ. Պետրոս Ս. Արքեպս.ի տեղեկագրոյն, որ ըստ այնմ անոր յանձնուած խնդրոյ վերջնական որոշումը տրուի։ 3. —Բաբերդի երկու գիւղերու քահանայից (որոց դէմ գանգատագրեր հասած են ի Պատրիարքարան) խնդրոյն կարգադրութիւնն յանձնուեցաւ վիճակին առաջն. տեղապահ Տ. Ցովհաննէս Վ. Տ. Ցակոբեանի։ 4. —Աճէմեան Տ. Գարեգին Վ., որ Կեսարիա կ'գտնուի, իր ապրուստի մասին կ'գանգատի և տնօրէնութիւն կ'խնդրէ. Ժողովն հարկ տեսաւ յանձնարարել Կեսարիոյ առաջնորդ Տ. Տրդատ Վ.ի որ ըստ կարելւոյն սիրաշահէ զանի։ 5. — Սղերդի Նախորդ առաջն. տեղապահ Տ. Թէոդորոս Վ. Տիվրիկլեան կ'զեկուցանէ որ թէեւ ինքը՝ Կրօն. Ժողովոյ որոշման համաձայն, կ'ուզէ գալ Պոլիս, սակայն իրեն անցագիր տալու է։ Կրօն. Ժողովն յանձնեց իր Ս. Նախագահին որ այս մասին հարկ եղածն ի գործ դնել տայ։ Ասոնցմէ զատ 14 անհատական և ամուսնական խնդրոց քննութեամբ զբաղեցաւ։

—Վանէ կ'գրեն մեզ Սեպտ. 15 թուով.—«Այս շաբթու երկու Գերմանացիներ եկան հոս մէկ ամսոյ չափ մնալու համար։ Կ'ըսուի թէ իրենց նպատակն է տեղային բեւեռագրերն հետազօտել։ Ըսողներ ալ կան թէ մանկանոց մը պիտի բանան։ Ասոնք տեղւոյս ամերիկ. միսիոնարաց մէկ տունն իջեւանած են։

—«Տեղւոյս կաթոլիկներուն Նոր եպիսկոպոս մը եկաւ, որ իրր թէ առաջնորդական պաշտօն պիտի վարէ։ Բէռերէն մին որ Ասորւոց Մարշմոնին մօտ գնացեր էր տաենէ մ'ի վեր, այս շաբթու վերադարձաւ։ Կ'ստուգուի որ հոն երթալու նպատակն էր իր փրոփականտայով անգլիական և օրթոտոքսական ազդեցութիւնները չէզոքացնել։ Բայց վարպետ Մարշմոն շուտ համոզուողներէն չէ եղեր։

—«Հացն օրէ օր սղիլ սկսած է. Մայիս ամսէն ի վեր անձրեւ չկայ. Ջրոց նուազութեան համար ջրարբի աշնանացանքը մեծ մասամբ ետ պիտի մնայ։»

—Գաւառային Միաց. Վարժարանաց Խնամակալութիւնը դրամական անձկութեան պատճառաւ Ցուլիսի սկիզբէն ի վեր փակած է Սղերդի կրթական շրջանակին վարժարանները։ Դասատուները ճամբուած են։ Տնօրէնը, Գէորգ էֆ. Մարզպետունի, Պիթլիսի Խնդրակատարի Վանքին Մանկանոցին (կամ աղքատ և անոք տղոց Հաստատութեան) տնօրէն կարգուած է Պիթլիսի առաջն. տեղապահին կողմէ։

—Դերջանէ 10ի չափ անոք տղաք եւ ղրկուեր են Էրզրում քաղաքին մէջ հաստատուած չքաւոր տղոց Մանկանոցը։

—Պիթլիսի նոր կուսակալ Ապտիւլ-Մէճիտ Խուլուսի էֆ.ի պաշտօնն հաստատող կայս. Հրովարտակին ընթերցման հանդէսին առթիւ, առաջն. տեղապահ Տ. Եղիշէ Վ. Չիլինկիրեան շատ լաւ բանախօսութիւն մ'ըրեր է, և կուսակալը ջերմապէս շնորհակալութիւն յայտնելով, յանձնարարեր է իր բարեւներն հաղորդել Պիթլիսի հայ ժողովրդին, և յետոյ երկար տեսակցութիւն մ'ունեցեր է տեղապահին հետ։ Հայ կղերն և դպրոցական աշակերտք քաղաքէն իրր մէկ ժամ հեռի պաշտօնական Թափորին հետ դիմաւորեր են կուսակալն, որ շատ գոհ մնացեր է հայ ժողովրդին արտայայտած մեծարանքէն։

—Ցաւօք կ'լսենք թէ Ազգ. Հիւանդանոցի յիմարներու յարկին մէջ թոքախտն հսկայաքայլ յառաջդիմեր է։ Խեղճերուն կէսէն աւելին վարակուած է կ'ըսուի։ Բարեջան Հոգաբարձութիւնն արմատական միջոցներ կ'խորհի, և կոչում պիտի ընէ բարեսէրներուն։

—Բալուի առաջն. տեղապահ Եղնիկ Ծ. Վ. Գալիպաքճեան Արղընիէն, ուր կ'գտնուէր ժամանակէ մ'ի վեր, Սեպտ. 17ին մեկներ է դէպ ի Տիարպէքիր գործի մը համար։

—Զմշկածագի Գաւառ. Ընդհ. Ժողովը միաձայնութեամբ որոշեր է խընդրել Պատրիարքարանէն, որ առաջն. ընտրութեան հրահանգ տրուի իրենց, հանդերձ ընտրելեաց ցուցակով մը։

—Ս. Պատրիարք Հայրն երբ Կիր. օր Սամաթիա կ'գտնուէր, 1894ին այն թաղին մէջ տեղի ունեցած հրդեհէն այրեցածներ 30ի չափ կիններ խնդրագիր մը տալով Ն. Սրբազնութեան, խնդրեր են որ ի նպաստ հրկիզելոց հանգանակեալ գումարէն իրենց ինկած բաժինը տրուի, ձմրան եղանակին պատճառաւ իրենց կարօտութիւնն ըսփոփելու համար։

—Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ անդամք խմբովին հրաժարական մատուցած եւ քուէարկութեամբ նոր ընտրութեան հրահանգ խնդրած են։

—Պարսկաց հիւպատոսարանի Թարգման Ճէվատ պէյ երէկ այցելեց Ս. Պատրիարք Հօր։

—Ուրֆայէ կ'գրեն մեզ.—Անցեալները գրուած էր Բէ-ղ-ն-ի մէջ թէ Դատական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ կազմուած յատուկ յանձնաժողովի մը քննութեան ենթարկուած է նաեւ քաղաքիս մեծ ու հասութաբեր խանի մը սեփականութեան խնդիրն, որուն համար Առաջնորդարանն ազգ. սեփականութիւնն ըլլալ կ'պնդէ. իսկ տեղւոյն Վագֆի պաշտօնարանը «Մահլուլ» կ'նկատէ։ Այս լուրը ճշտած ըլլալ կ'կարծենք՝ ծանուցանելով թէ վէճը տեղւոյս Առաջնորդարանի ու տարբեր կրօնական հաստատութեան մը փոխանորդին միջեւ էր, ու ոչ թէ Վագֆի պաշտօնարանին, ուրկէ ելած պաշտօնական բացատրութիւնն աւելի առաջնորդարանի նպաստաւոր կ'թուէր, անհամաձայն գալով հակառակորդ կողմի փոխանորդի յայտարարութեան, որով վէճի նիւթ եղող խանի նախկին աւերակին իր ներկայացուցած հաստատութեան Վագֆ ըլլալը կ'պնդէր։

«—Տեղւոյս համերաշխ վարժարաններու Բարձր. Նախակրթարանին այս տարուան 8 շրջանաւարտներէն 7ն՝ երկու շաբաթ առաջ Այնթապ ուղեւորեցան Ամերիկեան Գոլէճին աշակերտելու։ 7 ուսանողներէն 3ն հայ են ու 4ն հայ-բողոքական։ Անոնցմէ 3ն Անկլօ-Ամերիկեան Որբանոցի պատսպարեալներէն են, ու 4ը դուրսէն։ Ասոնց 5ն Ուրֆացի են, մին Կարմունջի ու մէկն ալ Սեւերէկցի։ 7 ուսանողներէն կարծենք միայն 2ն անձնական միջոցներով պիտի հոգան Գոլէճին ծախքն. իսկ մնացած 5ին ոմանց մասնակի ու ոմանց ամբողջովին հոգացուած են մարդասիրական ձեռնտուութիւններու շնորհիւ։ Թուրքիոյ գաւառաց շատին մէջ՝ ի բացակայութեան բուն Ազգ. Երկրորդական վարժարաններու, հայ ուսանողներու կըրթական կարօտութիւններն ամբողջ կը մնան միայն քանի մը կեդրոններու մէջ հաստատուած այս կարգի Ամերիկեան վարժարանք։»

ՀԱՐՍԱՆԻՔ.—Բն. Սկիւտար, Պագալեանց բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ պսակադրութիւնն Ազն. Օր. Նէվրիկ Ս. Պագալեանի ընդ Ռաֆայէլ էֆ. Խնտամեանի, ի ներկայութեան եկեղեցական հարց, ազգականաց եւ բարեկամաց բազմութեան մը։ Պսակի Ս. Խորհուրդին Նախագահեց Թաղին քարոզիչ Տ. Գրիգոր եպսկ. Ալէաթճեան, որ յետ աւարտման արարողութեան, ազդու շեշտերով ի վեր հանեց ամուսնութեան գերագոյն նպատակը, խօսելով այդ կեանքին մէջ երջանիկ ըլլալու միջոցներուն վրայ։ Սոյն երկու ընտանեաց խնամութիւնն խնդութեամբ պիտի համակէ իրենց բոլոր համակրողները։

ՏԲԴ. ՍԵՂԲՈՍԵԱՆ հիւանդ կ'ընդունի ըստ առաջնոյն կէս օրէն վերջ, Բերա, Սաղ փողոց, թիւ 7 տունը։ 10—1

ԱՅՍ ԱՒՈՒՐ ԹՂԹԱԲԵՐ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ Բազպոյնեք Բ. կարգի յածաւորակն ի մօտոյ Բէչլիկի ծովախորշը պիտի մեկնի Ադլանտեան Ովկիանոսէն անցնելով։

ԲԵՐԼԻՆԻ պաշտօնական շրջանակները կ'կարծեն թէ անգլիացի պաշտօնատարներ մասնակցութիւն ունեցած են Քանկ իշխանին փախստեան գործին մէջ։ Չինացիք գէշ աչքով կ'նային Անգլիացւոց։ Ռուսիա է որ այս զգացումը կ'սնուցանէ անոնց մէջ։ Վերջին լուրերէն կ'իմացուի թէ քաղաքն հիմա աւելի հանդարտ է։

ԲԱՐԻԶԻ Պոնաբարդեան շրջանակներու մէջ զրոյց կ'շրջի թէ այդ կուսակցութեան պետ իշխան Վիքդոր Նաբոլէոն պիտի հրաժարի թեկնածութենէ, և իրեն պիտի յաջորդէ իր եղբայրը Լուի իշխան, որ Ռուսիոյ կայսերական թիկնապահներու վաշտին մէջ գնդապետի աստիճան ունի։ Կ'ըսուի թէ Լուի իշխան երկու մեծ բախտերու պիտի տիրանայ. Նախորդ կայսրուհի Էօժէնի իր ունեցածն անոր պիտի կտակէ, ինչպէս նաեւ ուրիշ իշխանուհի մը, որ ծանօթ է իբրեւ պաշտպան դպրութեանց։

ՄԻՆՆԷՍՈՏԱՅԷ եկած լուր մը կը յայտարարէ թէ Զօր. Պէյքըն իր զօրքերով Պիր կղզիէն ետ դարձեր է, իր բանակին մեռեալներն ու վիրաւորներն իրեն հետ բերելով։ Կ'ըսուի թէ Շիկամորթ հնդիկներն կռուէն ետ կեցած են, թէեւ տակաւին տեղ տեղ, շարժումներ կան իրենց մէջ։

—Մաքինլի նախագահ հրամայեր է որ պէտք եղած օգնութիւնք անմիջապէս ղրկուին Զօր. Պէյքընի, ապստամբ ցեղերը զսպելու։

ԴԱՆԻՈՅ ելմտական նախարարը Խորհրդարանին ներկայացուց 1899—1900ի ելմտացոյցը։ Հասոյթք հաշուուած են 68 միլիոն 200,000 քրոնի, իսկ ծախքերը 68 միլիոնի։ Տասը միլիոն յատկացուած է երկրին հաղորդակցութեան միջոցներուն զարգացման համար։

ԲԱՐԻԶԻ Բաղաքապետական Ժողովը 12ի դէմ 31 քուէով որոշեց Սէնի (Բարիզի) կուսակալի հրաժարեցումը խնդրել «Բարիզի նկատմամբ իր վնասակար գործերուն համար»։

ԱԹԷՆՔԻ կառավարութիւնն որոշեց վեց ամիս սուգ պահել Դանիոյ Թագուհւոյն մահուան առթիւ։ Նորկիոս թագաւորն և արքայական ընտանիքն Աթէնք կ'սպասուին երեք շաբաթէն։

ՄԱՆԻԼԱՅԻ ամերիկեան զօրաց մէջ ծաղկախտի 14 դէպքեր պատահեր և երկու օրուան մէջ վեց հոգի մեռեր են։ Ժանտատենդէ և ուրիշ հիւանդութիւններէ ալ ութ զինուորներ մեռեր են։

—Դարձեալ Մանիլայէ կ'հեռագրուի թէ ապստամբք չեն ուզեր ազատ արձակել սպանիացի քահանաներն և միւս բանտարկեալները, զորս արձակել խօսք տուած էր Ակինալտօ։ Մանիլայի արքեպիսկոպոսն ապստամբապետներուն հետ կ'բանակցի բանտարկուած քահանաներուն համար 100,000 տոլար փրկանք տալու։

ԲՐՈՒՍԻՈՅ Ֆրետերիկ Լէոբոլտ իշխանն ի դիմաց Վիլհէլմ կայսեր ներկայ պիտի ըլլայ Դանիոյ Թագուհւոյն յուղարկաւորութեան։

ՏԻՈՒԼԷՑ ծովակալ հեռագրած է թէ սպանիացի զինուորներ, որ Իլօիլօ երթալու համար ճամբայ ելած են, Սինկարուր հասեր են։ Ուաշինկդընի դահլիճը դժգոհ մնացեր է Մատրիտի կառավարութեան այս ընթացքէն։

ԸՆԴԴԷՄ ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆԱՑ Դեսպանախորհուրդը Հռոմի մէջ պիտի գումարուի Գերմանիոյ առաջարկութեամբ, որուն ոչ մէկ պետութիւն ընդդիմութիւն ըրած է, կ'ըսէ Հռոմէ քաշուած հեռագիր մը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ և Սպանիոյ միջեւ կնքեալ պայմանագրի մը համաձայն, լրագրութեան վերաբերեալ հեռագրաց սակագինը 50 % զեղչուած է։

ԳԱՀԻՐԷԷ Լոնտոն ժամանեց Լորտ Էտուարտ Սեսիլ, Բիչնէր փաշայի կողմէ տանելով կարեւոր պաշտօնագրեր, Խարթումի գրաւումէն յետոյ պատահած դէպքերուն, ի մէջ այլոց Ֆաշոտայի և Սօպադի գրաւման վրայ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ-ՀԷՐԸԼՏ կ'կարծէ թէ ամերիկեան պատուիրակները Մ. Նահանգաց պահանջումները մատուցեր են Հաշտութեան Խառն Ժողովոյն, եւ թէ Սպանիական պատուիրակներն յայտարարեր են թէ այս պահանջումներուն առջեւ պարտաւորուած են նոր հրահանգ խնդրել Մ. Սակաստայէ։ Մաքինլի նախագահ հրահանգ ղրկեր է Հաշտութեան ամերիկեան յանձնաժողովին, պահանջել որ Բորդօ-Ռիքօ մինչեւ ամսոյս 18 ամբողջապէս պարպուի և Քուպան ալ մինչեւ Դեկտ.։

ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԹԷՅԵՐՈՒ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՆ Ի ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ

Ցիշեալ թէյերէն Պոլսոյ հրապարակի գներով մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառումնք կ'կատարուին Նիկոմիդիա Համիտիէ Ճատտէսի Մ. Մ. ճեան Ցակոբ աղայի վերոյիշեալ թէյերու մասնաճիւղին մէջ. փափաքողք պէտք է դիմեն յիշեալ հասցէին։ Գաւառային շրջակայ յանձնարարութիւնք փութով եւ խնամօք կ'կատարուին։ 5—1

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 11 Հոկտ. — Այսօր ծախու հանուեցաւ Մ. Զօլայի գոյքերն, որք իր տունէն գրաւուած էին անցեալները կառավարութեան կողմէ։ Մախու հանուած առաջին առարկան էր գրասեղան մը 120 ֆր. գնով։ Մ. Զօլայի բարեկամներն աճուրդը մինչեւ 32,000 ֆր.ի բարձրացուցեր են, եւ նոյն գնով Մ. Ֆաքէլի ինկեր է այդ գրասեղան։ Դատարանին կողմէ որոշուած տուգանքն այս գումարով գոցուած ըլլալով, միւս գոյքերուն վաճառումն խոկոյն դադրեցաւ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կ'հաստատուի թէ Չեխ կուսակցութիւնն, Թուն կոմսին կողմէ կաթոլիկ կուսակցութեան եղած զիջումներէն դժգոհ, պիտի չուզէ այժ տալ նախարարութեան, աւստրեհունգար պետական Պայմանագրին քուէարկութեան միջոցին։ Կ'ըսուի թէ, եթէ Պայմանագիրը չքուէարկուի, նախարարութիւնն որոշած է լուծել Խորհրդարանը։

ՀԱՆԵԱ.— Ճէվատ փաշա Պէրութ մեկնեցաւ։ [Տե՛ս Ներքին Լրոց մէջ։]

ԲԱՐԻԶ.— Նախարարաց Խորհրդին որոշմամբ ամսոյս 21ին Երեսփ. Ժողովն ի նիստ պիտի գումարի։

ՊԵՐԼԻՆ.—Արտաքին գործոց Նախարար Մ. Պիւլօվ այսօր ճամբայ ելաւ, կայսեր ընկերանալու համար իր Արեւելքի ճամբորդութեան միջոցին։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ. —Մ. Գալէնտէրի առաջին աշակերտուհիներէն վարժ և փորձառու Օրիորդ մը պատրաստ է թէ՛ Ազգ. վարժարանաց և թէ տուներու մէջ մեծ ճարտարութեամբ աւանդել Ձեւագիտութեան և Ձեռագործի դասեր, խիստ դիւրին մէթոտով։ Բիչ ժամանակի մէջ գործնական արդիւնք ցոյց կուտայ. գոհացուցիչ պայմաններ։ Դիմել Խմբագրութեան։ 10-7

ՏՔԴ. ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Մասնագէտ [illegible] ծննդաբերական և մորթային հիւանդութեանց.—Բերա, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց, թիւ 4, ուր ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի։ 30—5

ՏՔԴ. Պ. ԽՆՃԻԵԱՆ

Մանկաբոյժ և մասնագէտ կանանց և տղայոց հիւանդութեանց.

Վկայեալ Բարիզի առաջնակարգ հիւանդանոցներէն

Բարիզէ վերադարձած, հաստատուած է ի Գումգաբու Պատրիարքարանի մօտ թիւ 11, ուր հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր։ — Բաց ի իր մասնագիտութիւններէն կը դարմանէ նաեւ ներքին (կուրծքի, սրտի և ստամոքսի) հիւանդութիւններ, արտաքին և մասնաւորապէս ծննդամիզական հիւանդութիւնք, գիտական վերջին յառաջդիմութեանց համաձայն, և եւրոպական հիւանդանոցներու մէջ ի գործ դրուած նորանոր և ազդեցիկ միջոցներով։

Բչ. և Ուր. կ'այցելէ 7-9 Սամաթիա Քրիսեան էֆ.ի դեղարանը։ Դչ. 8 10' Կամուրջի գլուխ Քիւչիւքեան էֆ.ի դեղարանը. իսկ ԳՇ. ձրի դարման աղքատաց։ 10—3

ԱԶԴ. —Ցէնի-Գաբու Ս. Նիկողայոս եկեղեցւոյ սեփական գետնին վրայ քարուկիր երեք տուներու շինողչէքը նուազուրդի դրուած է, մէն մի քառակուսի կանգունն երեսուն և հինգ ղրշ.ի. սոյն գինն աւելի զեղչել ուզող ճարտարապետք կ'հրաւիրուին ներկայանալ ի Խորհրդարան Թաղիս, առաւօտեան մինչեւ ժամ 3, տեղեկանալու համար նախ. մանրամասնութեանց։ Նուազուրդը պիտի շարունակուի մինչեւ յառաջիկայ կիրակի 4 Հոկտ. յորմէ յետոյ առաջարկուելիք ո և է զեղչ անընդունելի է։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Ն. ԱԶԱՐԵԱՆ Թ. ԿԵՍԱՐԵԱՆ
Ենի-Գաբու, 30 Սեպտ. 98. 2—1

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ռ.	24 14
Ամենէն բարձր գին	»	24 14½
Ամենէն վար գին	»	24 11½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	107 ⅞
Ամենէն բարձր գին	»	107 ⅞
Ամենէն վար գին	»	107 ⅝
ԲԱՑՈՒՄ 30 Սեպտ.		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. Օ. Ռ.		24 17
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	108 —
Օսմանլըյէ	»	— —
Ռէժի	Օ. Ռ.	— —
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	— —
Քաէտի Ժէնէրալ Օթոմ.	Օ. Ռ	9 22
Երկրագործական Պանքա	»	8 30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա. Ռ.	3 11
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ռ	4 03
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	740 —
» ժուիսանս	»	240 —
» պարտաթ.	»	497 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	303 50
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	465 —
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Քոնսոլիտէ մէկ օրուան Օ. Ռ.		— 62
» ութ օրուան	»	2 —
Ռումէլի Երկթ. »	Ֆր.	— —
» մէկ ամսուան »		— —

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 Ֆրանքնոց	ղրշ.	87 24
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Բոլ Էմբէրիալ	»	90 15
Քրիմիգ	»	51 05
Մէճիտիէ արծաթ	»	107 35
Մէթալիք	»	97 20
Ռուսլ Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8 54
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 22
Բարիզ 3 »	ֆր.	22 98¾
Ֆիորին մանտա	»	10 88¾

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Հոկտ.		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Բ.	Ա. Ռ.	46 75
» » » Գ.	»	25 87
» » » Դ. բաց.	»	21 87
» » » Դ. գոց.	»	22 —
Փոխառութիւն Գասապա	»	82 50
» Օսմ. 3½ %	»	101 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11 81
Այտընի երկաթուղի	»	10 50
Եգիպտական միացեալ	»	109 50
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	109 43
Հելլենական 5 %	»	38 50
Մոնօբոլ Հելլենական 4 %	»	43 25
Ռանթ » 4 %	»	31 25
Պուլկ. Փոխառ. 6 % 1888	»	93 —
» Նոր » 6 % 1892	»	92 —
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 47½
Դրամազեղչ	»	3 —
ՊԵՐԼԻՆ, 11 Հոկտ.		
Օսմ. փոխառութիւն 1888 մարք		98 50
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	111 —
Անատ. Երկ. պարտաթուղթ	»	97 60
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 25½
ԲԱՐԻԶ, 11 Հոկտ.		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. բաց.	ղրշ.	22 37
» » » Դ. գոց.	»	22 50
» » » Բ.	»	47 60
» » » Գ.	»	26 45
Օսմանլըյէ	»	401 50
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	108 50
Օսմ. Ռէժի	»	289 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	551 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102 37
Քաէտիւ Լիոնէ	»	851 —
Պանք տը Բառի	»	951 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3690 —
Իտալական Ռանթ	»	92 27
Սպանիական արտաքին	Ա. Ռ.	42 35
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 31½
Դրամազեղչ	»	2 —
ՎԻԵՆՆԱ, 11 Հոկտ.		
Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47 57
» Լոնտոնի վրայ	»	120 40
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	57 80
Օսմ. Ռէժի	»	129 50

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ ԷՄԼԱՔ ՍԱՆՏԸՂԸ

Պէտէլը մուգատտէրի	Նումերօ	Սէնէ	Էմլաքըն ճինս վէ մըշտէմիլաթը
180,000	14,952	209	Պէօյիւքտէրէտէ Պէօյիւքտէրէ Ճատտէսինտէ Բիւաստա մահալլէսինտէ քէային թահմինէն 400 մէթրօ արսա իւզէրինէ.
	18,646	309	Մէգնի գէմինի գայի քեարկիր վէ տիկէրլէրի ախշապ օլարագ տէօրտ գաթտան իպարէթ թահթանը վէ ֆէվգանէ 16 օտա վէ քէպիր 2 սալօն վէ մէրմէր տէօշէլի համլամ վէ միւշթէմէլաթը սայիրէյի հավի վէ սէնէվի 200 լիրա քիրալը սըրֆ միւլք պիր պապ սահիլխանէ իլէ արգասընտա թախմինէն 6000 զիրաի միյմարը քէզա սըրֆ միւլք պիր գըրճա պահճէնին 4 հիսսէ իթիպարը իլէ 3 հիսսէսի Թէրիզոն համըմ վէ Պօղոս էֆ. Թէրիզոն վէ Գաթինկօ հանըմ.
50,000	13,972	308	Սարըեարտա Մէզարպուրնը Ճատտէսինտէ Սարըեար վափօր իսկէլէսի գարշըսընտա քէային 68 նումէրօլը թախմինէն 90 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի ախշապ գէմինի գաթը իլէ պէրապէր հարէմ վէ սէլամլըք 4 գաթտան իպարէթ 13 օտա 3 սօֆա վէ մաթպախ վէ գույու վէ արգա ճիհէթինտէ մըգտարը քեաֆի պահճէ վէ միւշթէմէլաթը սայիրէյի հավի սըրֆ միւլք պիր պապ սահիլխանէնին թէմամը Ապտ-իւլ-Լաթիֆ պէյ վէ Էմինէ Րէնեա հանըմ.
5000	3164	303	Պօղազիչինտէ Եէնիքէօյտէ Օսման Րէյիս մահալլէսինտէ Քէօյ Պաշը Ճատտէսինտէ քէային 352 նումէրօլը թախմինէն 350 մէթրօ վագըֆ պիր գըրճա արսա իլէ գարշըսընտա 300 արշըն գատար պիր գըրճա պահճէնին 12 հիսսէ իթիպարը իլէ պիր հիսսէսի. Սէյֆէտտին գափթան
100,000	18,972	309	Պօղազիչինտէ Եէնիքէօյտէ Կիւզէլճէ Ալի Փաշա մահալլէսինտէ Քէօյպաշը Ճատտէսինտէ քէային 350 նումէրօլը թախմինէն 240 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի ախշապ օլարագ գէմինի գաթը իլէ պէրապէր 3 գաթտան իպարէթ 14 օտա վէ 3 սալօն վէ գույու վէ մաիլէզիզ վէ սահրընճ վէ միւշթէմէլաթը սայիրէյի վէ թախմինէն 20,000 մէթրօ պահճէյի միւշթէմէլ սըրֆ միւլք պիր պապ քէօշքին թէմամը. Ալի Ղալիպ պէյ
40,000	5737	303	Վանիքէօյիւնտէ քէաին 44 նումէրօլը ախշապ օլարագ թախմինէն 135 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի 2 գաթտան իպարէթ թահթանի վէ ֆէվգանի 8 օտա 1 սօֆա վէ պիր համամ վէ մաթպախ վէ 800 մէթրօ պահճէ վէ սու խազինէսի վէ միւշթէմէլաթը սայիրէյի հավի սըրֆ միւլք պիր պապ սահիլխանէ իլէ արգա ճիհէթինտէ 4 տէօնիւմիւ միւթէճավիզ էշճար զայրը միւսմիրէյի հավի պաղ մահալլինին թէմամը. Մէհմէտ Նէսիպ պէյ
30,000	7643	303	Էյուպտա Պապա Հայտար մահալլէ վէ ճատտէսինտէ քէային 48 նումէրօլը ախշապ օլարագ թախմինէն 430 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի հարէմ վէ սէլամլըք 2 գաթտան իպարէթ թահթանի վէ ֆէվգանի 14 օտա վէ պոտաւրում վէ մաթպախ վէ քիլէր վէ համամ վէ միւշթէմէլաթը սայիրէյի հավի 1 պապ միւլք խանէ իլէ թախմինէն 1200 մէթրօ մըգտարը պահճէնին թէմամը. Իպրահիմ պէյ
10,000	5171	308	Քնազըրդարիէսինտէ Ջօպան Չէշմէսի ճատտէսինտէ քէային 13 վէ միւքէրրէր 13 նումէրօլը վէ հէր պիրի քեարկիր օլարագ էլլիշէր մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի իքիշէր գաթտան իպարէթ տէօրտէր օտա վէ պիր սօֆա պիրէր շըրվան վէ միւշթէրէք պիր գույու վէ իթթիսալինտէ 60 մէթրօ պահճէյի միւհթէվի վէ չէհրի տէօրտէր մէճիտիէ քիրալը սըրֆ միւլք 2 պապ խանէնին թէմամը. Ֆայիգ վէ Իսմայիլ Հագգը էֆէնտիլէր
7500	1777	302	Եէնիգափուտա Քեաթիպ Գասըմ մահալլէսինտէ Եէնի Մահալլէ Ճատտէսինտէ Սայիլ տէրեատէ քէային 17 նումէրօլը ախշապ օլարագ թահմինէն 110 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի գէմինի գաթը իլէ պէրապէր 3 գաթտան իպարէթ 5 օտա 2 սօֆա վէ միւշթէմէլաթը սայիրէյի վէ տէրունինէ ճարի պաշ սէնէտ պիր չուվալտըզ մաիլէզիզի հավի չէհրը 5 մէճիտիյէ քիրալը պիր պապ վագըֆ խանէնին թէմամը. Սանթիան Թագուրեան էֆէնտի
40,000	2416	310	Գատըգիւղարիէսինտէ Օսման Աղա մահալլէսինտէ Աքիզիյէ սօգաղընտա քէային 51 նումէրօլը ախշապ օլարագ 4 գաթտան իպարէթ 11 օտա վէ պիր մաթպախ վէ գույու վէ արգա ճիհէթինտէ 309 մէթրօ պահճէ վէ միւշթէմէլաթը սայիրէյի միւհթէվի էպնիյէսի միւլք գէմինի մուզաթթալը պիր պապ խանէնին թէմամը. Րէֆիգ պէյ
7500	2998	305	Գուզկունճուգտա Փօշինա սօգաղընտա քէային 5 նումէրօլը քեարկիր օլարագ 50½ մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի 3 գաթտան իպարէթ 5 օտա վէ գույու վէ սարնըճ վէ մաթպախ վէ միւշթէմէլաթը սայիրէյի հավի մուզաթթալը պիր պապ խանէնին թէմամը. Սապունճը Տարըճալը Գասըմ
5000	2380	304	Սարաճխանէ Պաշընտա Ֆիրուզ Աղա մահալլէսինտէ Գօղաճըլար Ճատտէսինտէ քէային 30 նումէրօլը 30 մէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի չէհրը 4 մէճիտիյէ քիրալը պիր պապ տիւքեան վէ էնֆիէճի կէտիկինին թէմամը. Ֆաթմա Զէհրա հանըմ
12,000	2204	302	Րումէլի Հիսարընտա Սըրրա Էվլէրի մահալլէսինտէ Մէզարլըգ սօգաղընտա քէային 32 վէ 34 վէ 34 նումէրօլըլար իլէ մուրապպա թախմինէն 98 մէթրօ 55 սանթիմէթրօ արսա իւզէրինէ մէպնի ախշապ 2 գաթտան իպարէթ 5 օտա վէ թահթանընտա 2 պապ տիւքքեանը վէ միւշթէմէլաթը սայիրէյի հավի վագըֆ պիր պապ խանէ իլէ մէզքիւր 2 տիւքքեանըն թէմամը. Չիլինկիր Մարուքէ Վարդանեան

Տէրսաատէթ Էմլաք Սանտըղընտա մէրհուն օլուպ ֆիրուխթը էվվէլճէ իլան օլունան պալատէ ճինս վէ միւշթէմէլաթը մուհարրէր էմլագ ալէլ ուսուլ 61 կիւն միւտտէթլէ իհրա զըլընան միւզայէտէսի ալէնի նէթիճէսինտէ պէտէլի մուգայէնէսի իլէ թալիպլէրի իւզէրինտէ թէգարրուր իտէրէք մուգագգաթէն գարար տատէլէրի քէշիտէ զըլընմըշ օլտուղունտան թարիխը իլանընտան իթիպարէն 31 կիւն միւտտէթ զարֆընտա 100տէ 5 զամ գապուլ օլունաճաղը հիճէթիլէ թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիեատէ խաթիպէնլէրին միւտտէթը մէզքիւրէ խիթամընտա գատար Սանտըղը մէզքիւրէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի լիւզումու իլան օլունուր։

23 Էյլիւլ 314

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,954,532
ՀԱՍՈՅԹ 1896 ՏԱՐԻՈՅ 2,981,236

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,893,700
ՀԱՍՈՅԹ 1896 ՏԱՐԻՈՅ 1,121,900

Ընկերութիւնքս իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'առաջարկեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, աւելի օգտակար եւ աւելի դիւրագին սակերով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց սակերը, բացարձակապէս այն չափազանց ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց դրամագլխոց մեծութեամբ եւ իրենց պահեստի մթերեալ գումարներուն առատութեամբ։ — Նաեւ երբ աղէտից իրենց հասարակութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած փոխոնն 29,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
‹ՄԱՐԻԹԱՅՄ›

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց եւ առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն եւ դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուղղակի կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 21 եւ 22 կր. սենեակներն, առ. ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈՒԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՇԽԱՐՀԻ ԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1842 ԻՆ Ի ՆԻՒ–ԵՈՐՔ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝ 1,314,000,000 ՖՐ. ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃՐԼ.

1897 ՏԱՐԻՈՅ ՀԱՍՈՅԹՔ 280,600,000 ՖՐԱՆՔ

Այժմու ապահովագրութեան ու ցանկին եւ պէտք 4 միլիոն 853 միլիոն ֆրանք Թանկացած (Նախադասութեան դրամագլուխ) 183 900,000 ֆր.

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ բաժնետէր չունենալով ապահովագրուողները միայն կ'վայելեն թէ՛ ապահովագրութեան եւ թէ շահագործման բոլոր օգուտները։

Անփոփոխ են հաստատուն քաղմերը

ԳՈՐԾԱԾԱԿԱՆ ՍԱԿԵՐ. — Ապահովագրութեան մուրհակ՝ Ամբողջ կեանք գինեալ եւ ժամանակաւոր բաժնեթղթով։ Մուրհակ՝ 5 0/0 պարտաթուղթ։ Մուրհակ՝ մասնակի եւ չորունակական վճարումներու։ Մուրհակ խառն՝ ըստ կամս ամբողջ կեանք եւ չոհ երաշխաւորներու։ Մուրհակ՝ քոնսոլիտէ դրամագլխով եւ շահով։ Զաւակներու օժտում։ Ցկեանս եկամուտ 10, 15, 17 եւ մինչեւ 18,39 0/0 եւլն. եւլն։

Ընդհ. Գործակալ — Ա. ՏԸ ԱՆՏՐԻԱ

Գործակալութեան վարիչ — ԱԼԲԵՐԴ ՄԵՕԼՀԱՈՒԶԵՐ

Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու Իպլէր Պէյ խան

ԷԼԻՔՍԻՐ
ՏԸ ՔՈԼԱ ՄՈՆԱՎՈՆ
ELIXIR DE KOLA MONAVON

Այս էլիքսիրը գինիով բաղադրուած կազդուրիչ դեղերէն աւելի ազդու եւ միանգամայն զօրացուցիչ է։ Համն ու հոտը խիստ քաղցր ըլլալով դիւրաւ կ'խմուի եւ երկար տարիներ անեղծ կրնայ պահուիլ, ատանց ազդեցութիւնը կորսնցնելու։ Հիւանդութենէ ապաքինողներ, ակարակազմ անձինք, ծերեր եւ իրենց ոյժն սպառող երիտասարդներ, գործածելով այս էլիքսիրը, իրենց նախնի ոյժը կ'վերագտնեն։ Անարիւնութիւնը, գունատութիւնը, ջղային տկարութիւնը, որոի բաղխումը, դժուարամարսութիւնը եւ ստամոքսի ընդհանուր հիւանդութիւնները քիչ ժամանակի մէջ կ'բժշկուին այս դեղով։ Կէս գլխացաւի, ինֆլուէնզայի, եւ ամէն կարգի ջղային հիւանդութիւններու դէմ դարմանն այս էլիքսիրն է. ամէն հեղուածքը, որ յաճախ յղի կանանց վրայ կ'ասենուի, անմիջապէս կ'փարատի այս էլիքսիրով։ Կ'ծախուի բոլոր դեղավաճառանոցներու մէջ։ 1—26

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA A ST PÉTERSBOURG

1881 Մարտ 20 ին կայսր. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ժամ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՇՈՒՆԱ — Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ (Հին Մաքսատան թեզը) — Ընդհ. Գործակալութեան համար ԹԷԱՏՈՐ ՔԼՈՐԷՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	26,504,000
Տարեկան հասոյթ	»	58,937,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁՋԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ եւ բնակարաններ եւ անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ եւ կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագներով։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պաղչէ-Գաբու, Անանիադիս խան, 20, 21, 22

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. Ն ԿԵՆԱՑ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ե՛ՒՐՈՊԱ

Բարիզ 1 եւ 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պոլիսոյ ալ կ'իշխէին անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն ժամանակաւոր փոխադրուած են Նոտր-Տամ տէ Վիքթուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1 ին ամբողջովին երաշխաւորեալ երաշխաւորութեան պահեստ գումարն է ՄԵԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կ'բանի՝ 4,545,160,943 Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիոն 320 միլիոն։

1898 ին Յնուար դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897 էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000 է աւելի անդամ, որք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոց կ'պատկանի Ընկերութեան եւ որոց կ'վերադառնի Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մահուանէ կէ, եւ կամ ապրողին չէ, խիստ յանձնած է ձեզ համար հանդչնել Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւններ։ Օտեաննիի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք երեք հասցէներու գործ ապահովագրութեան վրայ որ հաւուքեն շատ երուր խուսափելով տոկոս ունի. նոյնպէս առ ընծաներու եւ տրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու սպռնալ ժամանակամիջոցի մը մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ.-Գործակալ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան Ղալաթիա

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ՈՒՆԵՆԱԼ ժամանակին եղանակին համեմատ անգղիական եւ գաղղիական գործարաններու լաւ եւ դիմացկուն բաղմոցներ, բանթոլոններ, տեսակ տեսակ չալաթներ, եւ ֆանէլաներ անգամ մը ուրիշ տեղ երթալէ առաջ, դիմեցէք Պահճէ-Գաբու Համիտիէ ճառատեսի թիւ 38. Յովհաննէս էֆ. Կիւմիւշեանի վաճառատունը։ 60—1

PILULES MOUSSETTE
ՄՈՒՍԷԹԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ
Կատարեալ յաջողութեամբ կ'բուժէ ՋՂԱՑԻՆ ՑԱՒԵՐԸ. ԿԵՍ ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԸ.
ՍԻԱԹԻՔ ըստուած սաստիկ յօդացաւը. Ամէն օր առաւօտ իրիկուն մէկ մէկ դեղահատ։

CAPSULES MATHEY CAYLUS
ՔԱՓՍԻԼ ՄԱԹՀԷՅ ՔԱՅԼԻՒՍ
Բիւպէյպով, Քօբահիւի խէժով եւ Սանթալով պատրաստուած. կ'բուժէ ՓԱՄՓՈՒՇՏԻ եւ ՄԻԶԱՆՑՔԻ հիւանդութիւնք. Օրը 8—10 հատ կ'առնուի։

GOUTTES JAPONAISES
DE MATHEY CAYLUS
ՄԱԹՀԷՅ ՔԱՅԼԻՒՍԻ ՃԱՊՈՆԻ ԿԱԹԻԼՆԵՐԸ
ԱՄԵՆԱՍԱՍՏԻԿ ԱԿՌԱՑԻ ՑԱՒԵՐԸ վայրկենաբար կ'բուժէ, առանց կրկնուելու։

Այս դեղերը կ'ծախուին Թուրքիոյ ընդհանուր դեղարաններու մէջ։ 52—46

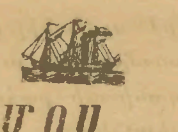

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերպուլ եւ Միջերկրականի միջեւ շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Թիպա	2500
Ռամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնֆիս	3500	Նէգղիս	2500
Անիսպիս	3000	Բերա	2250
Ալզօր	3000	Օսիրիս	2250
Անոպիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կաւքասիա	1500
Սարգս	2750	Նիլէ	1500

Դիպս չոգ. Նաւ. Նէլիկէն դէպի Հալէպ. 3½ն Լիվրբուլէն հաս կ'հասնի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ. Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
34. Ճէյմս Սթ. -րթ. Լիվրբուլ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ. — 1Ա. Եւրոպայի եւ Տաճկաստանի միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնք ընդարձակելուն, Ցաքոբ Մաղաքեան՝ տարիներէ ի վեր հաստատուած ի Նափոլի, փորձ յանձնակատար, կ'կատարէ ապրանաց առաքման գործողութիւններ։ — Բ. Դէպ ի Մ. Նահանգներն ամէնէն կարճ ճամբան Նափոլի ըլլալով, շոգենաւային մեծ ընկերութեանց հետ կրնալ դ պայմանագրութեամբ, չնչին դլ պայմաններ կ'յուզնէ ճամբորդին։ — Գ. Եթէ Ֆլորիօ Րուպաթթինօ շոգենաւային ընկերութեան գիմանի եւ յայտնուի թէ Նափոլի Մաղաքեանի կ'երթան, առնակի գնոյն զեղչ կ'ստանան գաղթականք միայն։ — Դ. Այդ ընկերութեան չդիմողք կարող են ուրիշ ո եւ է շոգենաւով մեկնիլ ի Գիրէօն, եւ հոն նոյն ընկերութեան շոգենաւով գալ Նափոլի։ — Ե. Աւելի մանրամասնութեանց համար գիմել հետեւեալ հասցէին.

Jacques Maghakian
Vico III del Piliero N. 4
(Italie) Naples
(Հեռագրի հասցէ)
Maghakian Naples

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 Մէճ. 6 ամս. 3½. 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ. Արտասահման 40 Փր. 6ամս 20, 3ամս. 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

Իւրաքանչ Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԸ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ եւ այլ գրութիւնք ետ չեն դարձուիր։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ», ՕՐԱԳՐՈՅ Կ. Պոլիս, Նº 23, 25, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (46)

ՔԱՍԻՄ

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ

Վ. Ժ. Պ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

—Ի՞նչ, միթէ Օր. Ծաւեան հարստութիւն չունի՞, հարցուց Մրայօնեան, փութկոտ հետաքրքրութեամբ մը։

—Գուցէ եօթն ութ հազար ոսկի մ'ունենայ, բայց ոչ իր հաշակածին չափ մեծ գումար մը, պատասխանեց Վահրամ։

Երիտասարդ հիւրին Օր. Ծաւեանի հարստութեան նկատմամբ ցոյց տուած ծայրայեղ փութկոտութիւնը, չվրիպեցաւ Գառնակերտեանններու ուշադրութենէն եւ տխուր մելամաղձութիւն մը վայրկենաբար ջլատեց Վարդենիի ամբողջ ոյժն ու կորովը։ Արդեօք դրամապաշ՞տ մ'էր Մրայօնեան եւ չէի՞ն կրցած խնկութեամբը ճանչնալ զայն։ Եթէ այնպէս չէր, ինչու այս աստիճան կ'շահագրգռէր զինք չորցած աղջկան մը հարստութիւնը։ Այս խոհերն յաջորդաբար եկան անցան գեղանի աղջկան մտքէն, եւ որոշեց կասկածով վարուիլ այլեւ հիւրին հետ։

Բերա Բալասի հերոսը՝ կասկեց իր հարցումին ըրած աննպաստ տպաւորութիւնն ու անմիջական քծիծաղով մը։

—Կարելի է տարօրինակ գտնէք, Օր. Ծաւեանի մասին ցոյց տուած հետաքրքրութիւնս, ըսաւ։

—Ընդհակառակն շատ բնական է, պատասխանեց Վահրամ ծիծաղելով, եւ ո եւ է անտեղութիւն կարելի չէ վերագրել ամուսնական տարիք ունեցող երիտասարդի մը, երբ հարսնցու աղջկան մը դրամօժիտով հետաքրքրուի։

—Շնորհակալ եմ ձեր համակրութենէն, յարեց Մրայօնեան, եւ յետոյ Գառնակերտեաններու դառնալով, տեսա՞ք, ըսաւ, Վահրամ պէյի նման բարեկամ ունենալէ վերջ, ալ մարդս ինչո՞ւ խորհի ամուսնութեան վրայ։

Գառնակերտեան՝ տեսնելով որ երկու բարեկամներ կատակ կ'ընեն իրարու հետ եւ Մրայօնեան միշտ նոյն վեհոգի երիտասարդն է, ինքն ալ կատակաբանելով.

—Բայց Վահրամ պէյ ինչո՞ւ չօգտուիր առիթէն ըսաւ, ինքն ալ ամուսնանալու տարիքին մէջ է եւ փոխանակ ձեզի առաջարկելու, աւելի լաւ չէ՞ր որ ինք ամուսնանայ Օր. Ծաւեանի հետ ու եզական աղջիկ մը ձեռքէ չփախցնէ։

—Շնորհակալ եմ ձեր պաշտպանութենէն Արքմեան էֆէնտի, յարեց Մրայօնեան, իրաւ է որ այս թանկագին գանձը, բարի նիւթական եւ ֆիզիգական խմաստովը գանձ, ինծ նման առժամանակեայ հիւրէ մը աւելի, տեղացի երիտասարդներուն կը վայլէ։

Պաշտօնական ընդունելութիւնն այս կարգի կատակներով հետզհետէ ընտանեկան հանգամանք մը առաւ եւ երկու երիտասարդները փոխանակ քառորդէ մը մեկնելու, չորունակեցին նստիլ, մերթ ընդ մերթ առ երեսս մեկնելու ձեւեր առնելով եւ տանտիրուհւոյն ընդդիմութեանը վրայ կրկին իրենց տեղը մնալով։

Եւ ինչո՞ւ փութային մեկնիլ. Վահրամ թէեւ կատարելապէս յուսահատ՝ Վարդենիէն, սակայն հոգին կուտար անոր ներկայութեանը ժամ մը անցընելու համար, իսկ Մրայօնեան Գառնակերտեաններու իրեն ցոյց տուած համակրութենէն քաջալերուած՝ դէն իսկ կէս փեսայ կ'համարէր զինքն անոնց աղջկան։ Մինակ անպատեհութիւնն՝ որ կ'նշմարուէր, Վահրամի ներկայութիւնն էր. եթէ երիտասարդ հիւրն առանձին եկած ըլլար, բոլորովին տարբեր հանգամանք մը պիտի առնէր անոր այցելութիւնը։ Տեսակցութիւններն աւելի մտերմական ձեւով պիտի կատարուէին, խօսակցութիւններն առանց նկատումի եւ չքջահայեցութեան տեղի պիտի ունենային եւ երկու սիրատոչոր էակներն պաշտօնական սիրային արձակ հանդիպում մը կ'ունենային։ Սակայն մարձակ իրարու հետ տեսնուելու եւ գիրար հասկնալու։ Եւ այս ամէնքը գուցէ պիտի փութացնէին ամուսնական առաջարկն, որուն անհամբեր կ'սպասէին երկու կողմն ալ։

Վարդենի զգալով որ Մրայօնեան կատակի համար կ'հետաքրքրուի Օր. Ծաւեանի հարստութեամբը, անմիջապէս մեծ չունչ մը առած եւ բարեխառն էր իր պահ մը առաջ տաժած թիւր գաղափարներն, երիտասարդին նկատմամբ։ Գեղանի աղջիկը մեծ իրաւունք ունէր դադրած աղջկան հարստութենէն վախնալու, որովհետեւ եթէ Մրայօնեան դրամական ամուսնութիւն մը կ'նքել ուզէր, անխուսած էր ինք եւ քաշուիլ ու ասպարէզն Օր. Ծաւեանի ձգել. բստ որում, թէեւ Գառնակերտեան հարուստ էր, բայց դրամաբանական չէր կարծել որ տաս տասնըհինգ հազար ոսկի դրամօժիտ տայ Վարդենիին, ոչ թէ անոր համար, որ անիկա խորթ աղջիկն էր վաճառականին, այլ գլխաւորաբար սա պատճառով որ, Վարդենիէն զատ քանի մը աղջիկ եւս ունէր Գառնակերտեան եւ իւրաքանչիւրին տասնըհինգ հազարական ոսկի միայն իբր դրամօժիտ տալով, վտանգած պիտի ըլլար իր գործը։

Այս խոհերուն ամէնքը վայրկենաբար եկած անցած էին մանկամարդ աղջկան մտքէն եւ հիմայ տեսնելով որ երիտասարդ դրամատէրը բնաւ ատակի կողմը չէ, համակրութիւնը կրկնապատկած էր անոր նկատմամբ եւ սիրտը կ'հատնէր ժամ առաջ հետը մտերմանալու եւ լռելեայն տածած սիրոյն, բացարձակ խոստովանութիւնն անոր բերնէն իսկ լսելու համար։

Ո՛հ Վահրամ՛մը. կեանքին խարտոյն էր կարծես սրիկան, գեղանի աղջկան, եւ այս վերջինը քանի՛ հեռանար անկէ, ինք ընդհակառակն մերձեցումի պատրուակ մը կ'գտնէր, եւ հիմակ ալ Մրայօնեանի այցելութիւնն աւրե՛թ բանելով եկած ցցուած էր խեղճ աղջկան առջին։ Վարդենի գիտէր բերնին չափը տալ Վահրամին, մէկ խօսքով կտրել անոր ոտքն իրենց տունէն, սակայն այնչափ առաջ երթալու համար յիմար պէտք էր ըլլալ. քանի որ Մրայօնեան անոր բերնովը ջուր կ'խմէր մայրաքաղաքիս մէջ։ Կացութիւն մը՝ որմէ անվտանգ ազատելու եւ այս կնճռոտ ամուսնութիւնն յաջողցնելու համար, լուրջ հեռատեսութեան եւ ծայրայեղ զգուշութեան պէտք կար։

Ուստի գեղանի կոյսն, այս նկատումներով, ամէն հնարաւորութիւն ի գործ դրաւ, երկու երիտասարդներու նկատմամբ տածած զգացումները, ոչ Մրայօնեանի համար ունեցած բուռն սէրը, եւ ոչ ալ Վահրամի դէմ ունեցած ատելութիւնը չմատնելու եւ ապագայ ամուսնութիւնը չվրդովելու համար։ Ու Արքմեանի նախանձը չգրգռած, Մրայօնեանի հետ խօսակցելու իրաւունք ձեռք բերելու դիտումով, կամաց ակամայ սորվեցուց երկու խօսք փոխանակել այս սրտէ առած երիտասարդին հետ, ու կեղծ ժպիտով մը։

—Ի՞նչպէս է Օր. Աչխէնն հարցուց։

—Ոլիմպիութիւններ կ'հարցնէ օրիորդ, պատասխանեց Վահրամ։

—Երեկոյթէն վերջ, անգամ մ'ալ պատեհութիւն չունեցանք տեսնուելու, գործ մը կասեցնագործէր, աւարտե՞ց արդեօք։

—Ո՛հ, այն գործը։ գոչեց Վահրամ ծիծաղելով, յաջորդ դարուն պիտի աւարտի կարծեմ. դասերէն չկրնալ գլուխ առնել որ ձեռագործի նայի, մայրս ալ գիտէք որդէն, մէկ քանի տարիէ ի վեր տունէն ձեռք քաշած է, ամէն գործ քրոջս կ'նայի։

—Իրաւունք ունիք, որո՞ւն հասնի, ըսաւ Նեկտար. կեղծ արգահատանքով մը, որպէս թէ բնաւ տեղեակ չէր Աչխէնի ներքին կեանքին ու չէր գիտեր անոր ժամանցին խայտառակ նիւթերը,

—Քաղաքակրթութեան մէկ փորձանքն ալ այս ձեռագործն է, յարեց Վահրամ, աս ժանեակ է, աս դերձ է, աս գորգ է, վերջապէս այնչափ ձեռագործի տեսակներ կան որ, ամէնուն ալ հասնելու համար դրամ չբաւեր։

—Քաղաքակրթութիւնը մի դատապարտէք պէյ, պատասխանեց Վարդենի ժպտելով, ձեռագործը անյիշատակ դարերէ ի վեր մեր կանանց նախասիրական զբաղումն եղած է եւ անոնց բանած ծանրագին գործերն ,այսօր իրենց ծանրութեամբը ոսկի կարժեն. ուստ որ հազուագիւտ են սակայն, եւ ոչ ամէնուն մատչելի։

—Շիտակը, ի՞նչ մեղքս պահեմ, կրկնեց Վահրամ. երբեք հետաքրքիր եղած չեմ թէ, ձեռագործն ո՞ր դարուն մուտ գտած է մեր մէջ. միակ սա չափը գիտեմ որ, ծախսուած դրամին եւ ժամանակին համարժէք չեն մեր կանանց արտադրած ձեռագործերը. առանք շատ անգամ ալ ծաղր չարժելու աստիճան անճաշակ կ'պատրաստուին։ Շար.